

Briselē, 28.11.2014.
COM(2014) 904 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
CENTRĀLAJAI BANKAI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLAJAI
KOMITEJAI**

Brīdinājuma mehānisma ziņojums 2015

**(sagatavots saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt
makroekonomisko nelīdzsvarotību 3. un 4. pantu)**

{SWD(2014) 346 final}

Brīdināšanas mehānisma ziņojums (BMZ) ir makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) ikgadējā cikla sākumpunkts, kura mērķis ir konstatēt un risināt nelīdzsvarotību, kas kavē dalībvalstu ekonomiku un ES ekonomikas raitu darbību un kas var apdraudēt ekonomiskās un monetārās savienības pareizu darbību.

BMZ izmanto rezultātu pārskatu ar vienpadsmit rādītājiem, kā arī plašāku papildu rādītāju kopumu, lai izvērtētu dalībvalstu iespējamo ekonomikas nelīdzsvarotību, kuras risināšanai nepieciešama politikas rīcība. Par BMZ identificētajām dalībvalstīm Komisija tad sniedz padziļinātu pārskatu (IDR), lai izvērtētu, kā makroekonomiskie riski dalībvalstīs pieaug vai samazinās, un lai izdarītu secinājumus par to, vai pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība.

Komisija padziļināto pārskatu publicēs 2015. gada pavasarī, un tā secinājumi tiks ņemti vērā konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos saskaņā ar ekonomikas politikas koordinācijas Eiropas pusgadu.

1. KOPSAVILKUMS

Makroekonomikas nelīdzsvarotība joprojām ir nopietna problēma un rada nepieciešamību pēc izlēmīgas, visaptverošas un koordinētas politikas rīcības. ES ekonomikas turpina darbu pie ārējās un iekšējās nelīdzsvarotības koriģēšanas. Augsti un ilgtermiņā neuzturami tekošā konta deficīti ir ievērojami samazināti, likvidēti vai pārvērsti par pārpalikumiem, un bilances sakārtošanas process virzās uz priekšu visās nozarēs vairumā valstu. Turklāt atlabšana konkurētspējas jomā ir iedrošinoša, pateicoties endogēnām korekcijām un tirgus reformām, taču konkurētspējas uzturēšana ilgākā termiņā joprojām ir svarīgs jautājums, jo īpaši dalībvalstīs ar lielu ārējo nelīdzsvarotību. Augstais privātā un publiskā parāda līmenis vairumā valstu, kā arī lielas ārējās saistības, joprojām rada ievērojamu neaizsargātību tādās jomās kā izaugsme, nodarbinātība un finanšu stabilitāte. Bezdarba un citi sociālie rādītāji joprojām ir ļoti satraucoši vairākās valstīs, un ekonomikas izaugsme ir bijusi nepietiekama, lai radītu darba un sociālās jomas datu ievērojamus uzlabojumus.

Lēna izaugsme un zema inflācija traucē samazināt nelīdzsvarotību un makroekonomiskos riskus. Dati, kas publicēti vasarā, kā arī ekonomikas jaunākās prognozes¹ liecina, ka ekonomiskā aktivitāte ir zaudējusi dinamiku un deflācijas tendences ir nostiprinājušās lielākajā daļā ES. Paredzams, ka 2014. un 2015. gadā ES ekonomiskā aktivitāte turpinās pieaugt par 1¼ un 1½ procentiem pēc nulles pieauguma 2013. gadā. Eurozonā reālā IKP pieauguma temps ir -½, +¾ un nedaudz virs 1 procenta attiecīgi 2013., 2014. un 2015. gadā. Kopējie skaitļi slēpj ievērojamas atšķirības starp dalībvalstīm. Lai gan dažas dalībvalstis, piemēram, Baltijas valstis, Čehijas Republika, Luksemburga, Ungārija, Polija, Slovākija un Apvienotā Karaliste ziņoja par salīdzinoši stabilu ražošanas izlaides pieaugumu pirmajos trīs 2014. gada ceturkšņos, un tādām dalībvalstīm kā, piemēram, Spānijai un Slovēnijai izdevās atgūties pēc smagām ekonomikas korekcijām, citu – gan lielu, gan mazu – ekonomiku izaugsme joprojām ir lēna. Šīs atšķirības atspoguļo individuāli raksturīgas iezīmes, piemēram, atšķirīgs aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas spiediens un fiskālās konsolidācijas dažādās vajadzības un tempi, kā arī atšķirīga atkarība no pasaules tendencēm, taču arī atšķirīga pielāgošanās spēja un apņēmība īstenot reformas.² Vājā ekonomiskā aktivitāte ES kopumā ir saistīta arī ar ļoti asimetrisku līdzsvarošanu līdz šim, ar vāju

¹ "European Economic Forecast-Autumn 2014," *European Economy*, 2014(7).

² Sintētiskos rādītājus, kas raksturo atbilstību politikas ieteikumiem, skatīt, *Deroose, S. un J. Griesse, "Implementing Economic Reforms—Are EU Member States Responding to European Semester Recommendations?" ECFIN Economic Brief*, 2014(37).

iekšzemes pieprasījumu kreditorvalstīs, kurām ilgstoši ir liels tekošā konta pārpalikums. Lielas negatīvas ražošanas izlaides starpības vairākās valstīs, vāja izaugsme, ievērojamais atslābums darba tirgos un spēcīga deflācijas tendence pasaules ekonomikā nozīmē to, ka inflācija ir bijusi ļoti zema, un sagaidāms, ka tā saglabāsies zemāka par ECB cenu stabilitātes definīciju ilgāku laiku. Ļoti zema inflācija papildina riskus, ko rada pārmērīgas parādsaistības, un palielina ekonomiskās izmaksas, kas saistītas ar līdzsvarošanu un aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu.

Ar šo ziņojumu tiek aizsākta MNNP ceturtā ikgadējā kārtā³. Procedūras mērķis ir identificēt nelīdzsvarotību, kas kavē dalībvalstu, eurozonas vai visas ES ekonomikas raitu darbību, kā arī veicināt piemērotus politikas atbildes pasākumus. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras īstenošana ir iekļauta ekonomikas politikas koordinēšanas "Eiropas pusgadā", lai nodrošinātu konsekveni ar analīzi un ieteikumiem, kas sniegti saskaņā ar citiem ekonomikas pārraudzības instrumentiem. Gada izaugsmes pētījumā (GIP), kas tiek pieņemts vienlaikus ar šo ziņojumu, tiek apskatīta ekonomikas un sociālā situācija Eiropā un noteiktas vispārējās politikas prioritātes ES kopumā turpmākajiem gadiem.

Šajā ziņojumā ir norādītas dalībvalstis, kuras varētu būt skārusi nelīdzsvarotība, attiecībā uz kurām nepieciešama politiska rīcība un par kurām vēl būtu jāsniedz turpmāks padziļināts pārskats. Brīdinājuma mehānisma ziņojums līdz ar to ir ekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas instruments, ko publicē katra ekonomikas politikas koordinēšanas ikgadējā cikla sākumā. Tā pamatā ir rezultātu pārskats, ko veido rādītāji ar indikatīvām robežvērtībām, kā arī papildu rādītāju kopums katra ekonomikas politikas koordinēšanas ikgadējā cikla sākumā. Kopš pagājušā gada papildu rādītājos ietver arī vairākus būtiskus nodarbinātības un sociālos rādītājus. Šo rādītāju ieviešana makroekonomiskās nelīdzsvarotības procedūrā būtu pilnībā jāizmanto, lai gūtu labāku izpratni par darba tirgu un sociālajām tendencēm un riskiem. Detalizētāks rezultātu pārskats ar galvenajiem nodarbinātības un sociālās jomas rādītājiem vienotajā nodarbinātības ziņojuma projektā ļauj panākt plašāku izpratni par sociālajām tendencēm. Sīkāka un aptverošāka analīze attiecībā uz dalībvalstīm, kas īpaši norādītas BMZ, tiks veikta, sniedzot padziļināto pārskatu (IDR). Lai sagatavotu padziļināto pārskatu, Komisija savu analīzi balstīs uz daudz plašākiem datiem: vērā tiks ņemta visa attiecīgā statistika, visi nozīmīgie dati, visi būtiskie fakti. Kā noteikts tiesību aktos⁴, pamatojoties uz padziļinātajiem pārskatiem, Komisija izdarīs secinājumus par to, vai pastāv nelīdzsvarotība vai pārmērīga nelīdzsvarotība, un pēc tam sagatavos piemērotus politikas ieteikumus katrai dalībvalstij.

Pamatojoties uz makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras datu apkopojuma ekonomisko interpretāciju, Komisija secina, ka padziļināti pārskati ir nepieciešami, lai sīkāk izvērtētu nelīdzsvarotības pieaugumu vai samazinājumu un ar to saistītos riskus 16 dalībvalstīs. Vairākām valstīm padziļinātajos pārskatos tiks sīkāk analizēti konstatējumi iepriekšējā uzraudzības ciklā⁵, bet citām valstīm šī būs pirmā reize, kad

³ Šim ziņojumam ir pievienots Statistikas datu pielikums, kas ietver lielu statistikas datu apjomu, uz kuru pamata ir sagatavots šis ziņojums. Salīdzinot ar pagājušā gada ziņojumu, nav mainītas rādītāju pārskata mainīgo lielumu definīcijas un papildu rādītāji, nedz arī indikatīvās robežvērtības. Tomēr statistikas standarti tika atjaunināti sakarā ar pāreju no EKS 95 uz EKS 2010 un no 5. uz 6. maksājumu bilances rokasgrāmatu un starptautisko investīciju pozīciju. Skatīt arī zemsvītras piezīmi 311.

⁴ Regula (ES) Nr. 1176/2011 (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

⁵ 2014. gada martā Komisija konstatēja, ka nelīdzsvarotība pastāv Beļģijā, Bulgārijā, Vācijā, Īrijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Ungārijā, Nīderlandē, Slovēnijā, Somijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē, turklāt Horvātijā, Itālijā un Slovēnijā tika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība ("Padziļināto pārskatu rezultāti", COM(2014) 150 final, 5.3.2014., un "Macroeconomic Imbalances-2014", *European Economy - Occasional*

Komisija sagatavos padziļinātu pārskatu. Tas jo īpaši attiecas uz dalībvalstīm, kuras nesen ir pabeigušas vai gatavojas pabeigt ekonomikas korekcijas programmas, saņemot finansiālu palīdzību.

- Attiecībā uz **Horvātiju, Itāliju un Slovēniju** padziļinātajos pārskatos izvērtēs, vai iepriekš identificētā *pārmērīgā nelīdzsvarotība* samazinās, saglabājas vai pasliktinās, pievēršot pienācīgu uzmanību pienesumam, ko sniedz politikas, ko īsteno šīs dalībvalstis, lai novērstu šo nelīdzsvarotību.
- Attiecībā uz **Īriju, Spāniju, Franciju un Ungāriju** – dalībvalstīm, saistībā ar kuru *nelīdzsvarotību* ir nepieciešama izlēmīga politikas rīcība, padziļinātos pārskatos novērtēs riskus, kas saistīti ar nelīdzsvarotības saglabāšanos.
- Attiecībā uz pārējām dalībvalstīm, kuras iepriekš identificētas kā tādas, kurām ir *nelīdzsvarotība* (**Beļģija, Bulgārija, Vācija, Nīderlande, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste**), padziļinātos pārskatos novērtēs, kurās dalībvalstīs nelīdzsvarotība ir noturīga un kurās tā ir pārvarēta.⁶
- Pirmo reizi padziļinātie pārskati tiks sagatavoti arī **Portugālei un Rumānijai**. Pēc ekonomikas korekciju programmas pabeigšanas 2014. gada vidū Portugāle pievienojas standarta uzraudzības procedūrām. Rumānijai nelīdzsvarotības uzraudzība un politikas pārraudzība ir notikusi saskaņā ar korekciju programmu, ko atbalsta ar finansiālo palīdzību piesardzības pasākumu veidā. Kamēr šī kārtība turpinās, kavējumi pusgada pārskatu pabeigšanā nozīmē, ka Rumānija būtu jāintegrē atpakaļ uzraudzībā MNNP ietvaros.

Dalībvalstīm, kas saņem finansiālo palīdzību, nelīdzsvarotības uzraudzība un korektīvo pasākumu pārraudzība notiks saistībā ar šo valstu programmām. Tas attiecas uz **Grieķiju un Kipru**. Tomēr situācija **Grieķijā** saistībā ar MNNP tiks izvērtēta pašreizējās finansiālās palīdzības noslēgumā atkarībā no vienošanās, kas tiks panākta vēlāk.

Attiecībā uz pārējām dalībvalstīm Komisija šajā posmā neveiks papildu analīzi saistībā ar MNNP. Pamatojoties uz rezultātu pārskata ekonomisko interpretāciju, Komisija uzskata, ka **Čehijas Republikas, Dānijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Luksemburgas, Maltas, Austrijas, Polijas un Slovākijas** makroekonomikas izaicinājumi nav nelīdzsvarotība MNNP nozīmē. Tomēr rūpīga uzraudzība un politikas koordinācija pastāvīgi ir vajadzīga visās dalībvalstīs, lai varētu identificēt jaunus riskus un ierosināt politikas, kas sekmē izaugsmi un nodarbinātību.

Daudzpusējas uzraudzības kontekstā un saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 3. panta 5. punktu Komisija aicina Padomi un Eurogrupu apspriest šo ziņojumu. Komisija gaidīs arī atsauksmes no Eiropas Parlamenta.

Ņemot vērā šīs diskusijas ar Parlamentu, kā arī Padomē un Eurogrupā, Komisija sagatavos padziļinātus pārskatus par attiecīgajām dalībvalstīm. Paredzams, ka tos publicēs 2015. gada pavasarī, pirms Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresēto ieteikumu paketes.

Papers 172-188. Visus konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, ko pieņēmusi Padome, tostarp tos, kas ir nozīmīgi MNNP, skatīt OV C247, 29.7.2014.

⁶ Komisija uzskata, ka, tā kā nelīdzsvarotība tiek konstatēta pēc iepriekšējos padziļinātajos pārskatos iekļautās detalizētās analīzes, secinājums, ka nelīdzsvarotība ir pārvarēta, būtu jāpieņem pēc tam, kad ir pienācīgi izvērtēti visi attiecīgie faktori citā padziļinātajā pārskatā.

2. NELĪDZSVAROTĪBA UN RISKI: STARPVALSTU MĒROGA JAUTĀJUMI

ES dalībvalstis ir guvušas panākumus nelīdzsvarotības korigēšanā, taču lēna atlabšana ir bijusi par šķērslī nelīdzsvarotības un makroekonomisko risku samazināšanai. Pēdējo pāris mēnešu laikā ekonomikas ziņas ir pakāpeniski pasliktinājušās. Izaugsme neatbilda cerībām un vai nu samazinājās, vai lāvās stagnācijai Vācijā, Itālijā un Francijā. Kredītu pieaugums ES joprojām ir zems, neraugoties uz atbalstošu monetāro politiku, jo pieprasījums ir zems un privātais sektors joprojām samazina aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Ielldzis ļoti zemas inflācijas periods, kas atspoguļo lielu negatīvu ražošanas izlaides starpību vairākās valstīs, kā arī cenas, kas jutīgāk reaģē uz ekonomikas atslābumu nekā iepriekš⁷, arī ir bijis par šķērslī raitai aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanai. Ģeopolitiskie saspīlējumi arī negatīvi ietekmē ekonomisko aktivitāti un rada makroekonomiskos riskus, jo īpaši valstīs ar ciešākām tirdzniecības saitēm un finanšu darījumiem ar austrumu kaimiņreģionu. Turklāt zemas ekonomiskās aktivitātes dēļ nodarbinātība, kā arī citi sociālie rādītāji, ir nepieņemami zemā līmenī; tas pats par sevi var kaitēt vidēja termiņa izaugsmes perspektīvām.

Politikas risinājumi katrā dalībvalstī būtu jāpielāgo to individuālajai situācijai, bet nepieciešams arī apsvērt plašāku (ES un eurozonas) dimensiju un plašākas ietekmes potenciālu. Dažāda veida makroekonomiskā nelīdzsvarotība palielina makroekonomiskos riskus un izaicinājumus; tai pirmkārt un galvenokārt ir valstisks raksturs. Nelīdzsvarotība, kas saistīta ar ārējo ilgtspēju, konkurētspēju, pārmērīgām parādsaistībām privātajā sektorā un aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas spiedienu, fiskālo ilgtspēju, aktīvu cenām un finansiālo stabilitāti, galvenokārt skar katras ekonomikas spēju nodrošināt spēcīgu un ilgtspējīgu izaugsmi un jaunas darba vietas. Tomēr, ņemot vērā savstarpējo saistību starp ES ekonomikām, ir vairāki kanāli, tostarp tirdzniecība, finanšu un monetārās politikas saiknes, strukturālās reformas, uzticība un nenoteiktība, ar ko nelīdzsvarotība var tikt pārnesta no vienas valsts uz citu, un efektivitātes zaudējumi vienā dalībvalstī var nozīmēt negūtu labklājību citā. Vājš iekšzemes pieprasījums, jo īpaši ieguldījumu jomā, un deflācijas spiediens ir labs piemērs, kā dalībvalstu makroekonomiskās problēmas var ietekmēt visu Savienību.⁸

Efektīvu investīciju veicināšana, lai atjaunotu izaugsmes potenciālu, ir svarīga prioritāte. Pēdējo septiņu līdz astoņu gadu laikā kopš krīzes sākuma ir ievērojami samazinājies ES izaugsmes potenciāls.⁹ Saskaņā ar jaunākajām aplēsēm potenciālās izaugsmes gada pieaugums ES samazinājās no nedaudz vairāk par 2 procentiem pirms desmit gadiem līdz mazāk nekā 1 procentam pašlaik.¹⁰ Papildus ilgtermiņa demogrāfiskajām pārmaiņām¹¹ vidējā termiņā palēninājumu var saistīt ar vāju produktivitātes pieaugumu un

⁷ "Analysing Euro Area Inflation Using the Phillips Curve", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(2):21-6.

⁸ Par pārrobežu plašāku ietekmi, jo īpaši uz eurozonu, skatīt: "Cross-Border Spillovers within the Euro Area", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(4): sagatavošanā.

⁹ "The Euro Area's Growth Prospects over the Coming Decade", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2013(4):7-16. Skatīt arī "The Growth Impact of Structural Reforms", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2013(4):17-27 un "Growth Differences between Euro Area Member States since the Crisis", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(2):7-20.

¹⁰ ECOFIN padomes apstiprinātā metodika, kuru izmanto, lai novērtētu potenciālo ražošanas izlaidi un ražošanas izlaides starpību, pašreizējās versijas detalizētu aprakstu skatīt Havik, K. et al., "The Production Function Methodology for Calculating Potential Growth Rates and Output Gaps", *European Economy-Economic Papers*, 535.

¹¹ Skatīt nesen publicēto "2014 Ageing Report-Underlying Assumptions and Projection Methodologies", *European Economy*, 2014(8).

lēnu kapitāla uzkrāšanos.¹² Kapitāla veidošanas (tostarp pētniecības un izstrādes) nozīme izaugsmes virzīšanā pēdējos gados ir bijusi ierobežota, jo ieguldījumu attiecība gandrīz visās ES valstīs joprojām ir ievērojami mazāka nekā pirms dažiem gadiem.¹³

Tekošā konta līdzsvarošana joprojām ir asimetriska, kas liecina par vāju pieprasījumu gan debitoru, gan kreditoru valstīs. (1. diagramma) Tekošā konta nepieciešamās korekcijas ir turpināts veikt vairākās valstīs, konkrēti, Īrijā, Kiprā, Grieķijā, Spānijā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā. To pirms dažiem gadiem lielie budžetu deficīti tagad ir pārveidoti vai nu par nelieliem deficītiem, vai par lieliem pārpalikumiem, un tas palīdz samazināt no ārējām saistībām izrietošus riskus. Itālija arī ziņo par nelielu pārpalikumu, savukārt Francija ir saglabājusi mēreni negatīvu tekošā konta saldo. Tomēr daudzos gadījumos korekcijas lielā mērā ir noteikusi pieprasījuma samazināšanās, jo īpaši ieguldījumu jomā (2. diagramma), kam varētu būt negatīva ietekme uz vidēja termiņa potenciālu, ja netiek veikta korekcija. Lielākam eksporta apjomam arī ir bijusi svarīga loma 2013. gadā, jo īpaši Bulgārijā, Grieķijā, Slovēnijā, Lietuvā, Rumānijā un Portugālē, kā arī mazākā mērā Spānijā un Īrijā. Runājot par korekcijām nozaru mērogā, neaizsargātās valstis turpina pielāgoties dažādos tempos. Krīzes agrīnajā posmā Spānija un Portugāle sāka pāriet no netirgojamās produkcijas uz tirgojamās produkcijas nozarēm, un tirgojamās produkcijas nozaru īpatsvars gan nodarbinātības, gan bruto pievienotās vērtības izteiksmē kopš 2010. gada ir audzis.¹⁴ Šis korekcijas process Itālijā vēl tikai jāsāk. Līdzsvarošanas pasākumiem šajās valstīs lielākoties ir neciklisks raksturs, t. i., tie ir bijuši lielāki nekā ražošanas izlaides starpība attiecīgajās dalībvalstīs un lielāki nekā tās partneri ieteiktu.¹⁵

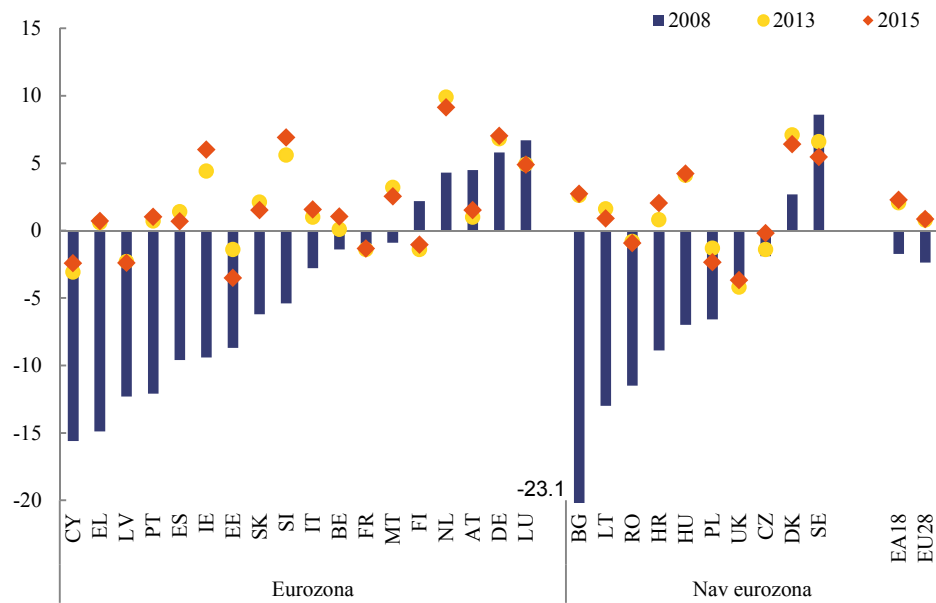
¹² "The Drivers of Total Factor Productivity in Catching-up Economies", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(3):7-19.

¹³ "Drivers and Implications of the Weakness of Investment in the EU", box I.1, "European Economic Forecast-Autumn 2014", *European Economy*, 2014(7):40-3.

¹⁴ "Market Reforms at Work", *European Economy*, 2014(5).

¹⁵ Skatīt I. 4. tabulu "European Economic Forecast-Autumn 2014", *op.cit.*:29.

1. diagramma. **Tekošā konta deficīti (-) un pārpalikumi (+)**
2008., 2013. un 2015. gads (prognose)
(% no IKP)

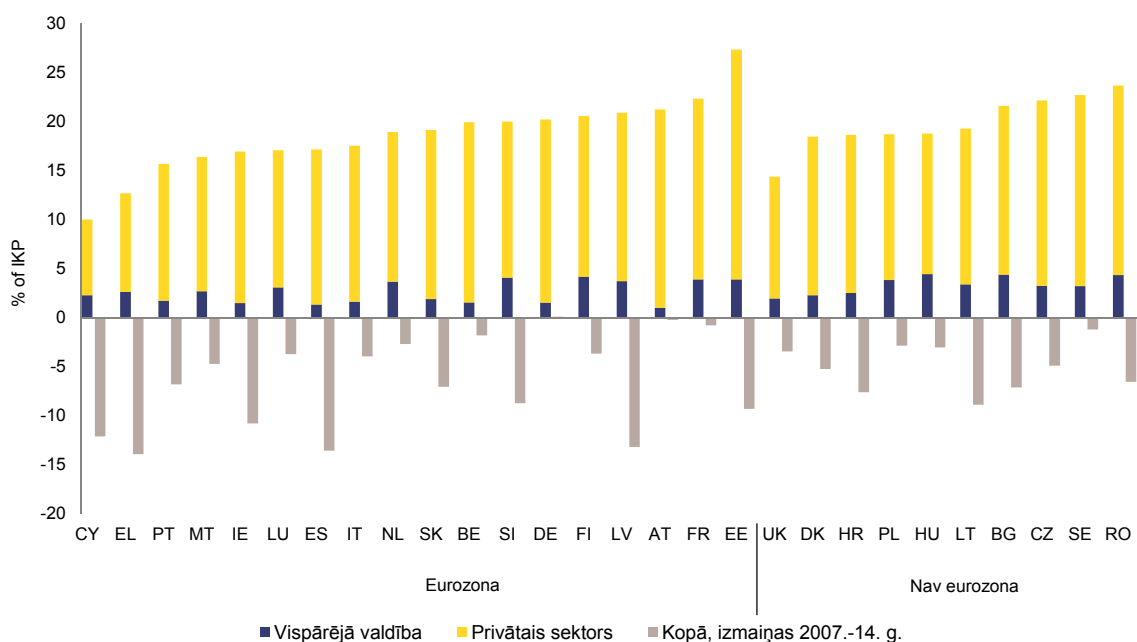
Piezīme: pārtraukums datu sērijā 2013. gadā (CY, EL, ES, NL, SI, SK, BG, PL). SK dati atbilst 5. maksājumu bilances rokasgrāmatas/EKS95 standartiem. Sīkāku informāciju skatīt statistikas datu pielikumā.

Avots: Eurostat, Eiropas Komisijas dienesti.

Visā eurozonā ir sagaidāms, ka saglabāsies salīdzinoši liels ārējais pārpalikums. Eurozonas pārpalikuma trīs procentpunktu pieaugums laikposmā no 2008. līdz 2014. gadam atspoguļo faktu, ka pārpalikumi dažās dalībvalstīs nav pietiekami samazinājušies, reaģējot uz lieliem līdzsvarošanas centieniem ekonomikās, kuras uzrāda lielu tekošā konta deficītu. Vācija un Nīderlande turpināja ziņot par ļoti augstiem budžeta pārpalikumiem, pārsniedzot to, ko varētu prognozēt pēc ekonomikas pamatrādītājiem, kā arī ievērojami pārsniedzot rezultātu pārskata indikatīvo robežvērtību. Vācijas gadījumā, ņemot vērā darījumdarbības cikla stadiju, cikliski koriģētais pārpalikums var būt pat lielāks nekā nominālais rādītājs. Ņemot vērā tekošā konta deficītu samazinājumu, pārpalikumu ģeogrāfiskais sastāvs kreditor ekonomikās, jo īpaši Vācijā, ir mainījies. Saldo attiecībā pret pārējo pasauli ir palielinājies, savukārt saldo attiecībā pret eurozonu ir samazinājies. Pēdējo galvenokārt ir noteicis eksporta uz pārējo eurozonu samazinājums, nevis Vācijas importa pieaugums. Lai gan tekošā konta pārpalikumi nerada tādus pašus izaicinājumus kā ilgtermiņā neuzturami deficīti un daļēji ir pamatoti, tomēr lieli un ilgstoši pārpalikumi var atspoguļot ekonomikas efektivitātes trūkumus ar zemu iekšzemes investīciju apjomu un pieprasījumu, kas vidējā termiņā noved pie zaudētas iekšzemes potenciālās izaides. Iekšzemes pieprasījuma pieaugums, palielinot investīcijas, veicinātu potenciālo izaugsmi un varētu sekmēt atlabšanu un pašreizējās korekcijas eurozonā.¹⁶

2. diagramma. Ieguldījumu īpatsvars IKP

(bruto pamatkapitāla veidošana; 2014. gada dati un izmaiņas laikposmā no 2007.–2014. gadam)

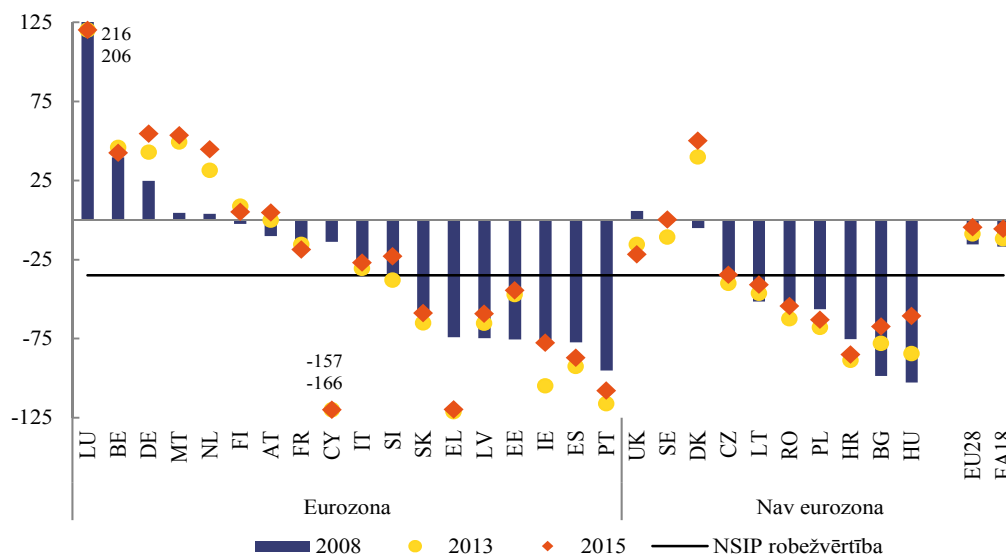

Avots: Komisijas dienesti.

¹⁶ Skatīt 17. apsvērumu Regulā (ES) Nr. 1176/2011: "Izvērtējot makroekonomiskās nelīdzsvarotības, būtu jāņem vērā to nopietnība un to iespējamā negatīvā ekonomiskā un finansiālā ietekme, kas ir nelabvēlīga Savienības ekonomikas stabilitātei un apdraud Ekonomiskās un monetārās savienības raitu darbību. Visās dalībvalstīs ir vajadzīgi pasākumi, lai novērstu makroekonomisko nelīdzsvarotību un konkurētspējas novirzes, īpaši eurozonā. Tomēr politikas problēmu raksturs, svarīgums un steidzamība atkarībā no attiecīgajām dalībvalstīm var ievērojami atšķirties. Ņemot vērā vajadzīgā pielāgojuma vārgumu un apjomu, politikas rīcība ir īpaši steidzami vajadzīga dalībvalstīs ar pastāvīgi lielu tekošā konta deficītu un konkurētspējas zudumu. Turklāt dalībvalstīs, kuras uzkrāj lielus tekošā konta pārpalikumus, politikas mērķim vajadzētu būt noteikt un īstenot pasākumus, kas palīdz stiprināt iekšzemes pieprasījumu un izaugsmes potenciālu."

Ārējo saistību diapazons ES ir ļoti plašs, un riski saistībā ar ilgtspēju joprojām ir augsti. (3. diagramma) Lielu deficītu samazinājums un virzība uz ārējiem pārpalikumiem ir tikai nesena tendence debitorvalstīs, ārējās saistības šīm valstīm vēl nav būtiski samazinājušās un dažos gadījumos ir pat palielinājušās. Ekonomikām, kurām ir vislielākās negatīvās neto starptautisko investīciju pozīcijas (NSIP), tekošā konta saldo jau ir pietiekams, lai stabilizētu un pakāpeniski samazinātu to neto ārējo parādu vidējā termiņā (4. diagramma). Tas jo īpaši attiecas uz Īriju, Spāniju, Latviju, Rumāniju un Portugāli, bet uz Grieķiju vai Kipru pagaidām vēl ne. Bet ārējā parāda stabilizēšana nebūtu piesardzīgs mērķis, jo īpaši valstīs, kurās lielas NSIP galvenokārt atspoguļo parādu. Lai samazinātu NSIP līdz drošākam līmenim nākamajā desmitgadē, visās šajās valstīs ir nepieciešami vai nu mēreni, vai relatīvi lieli pārpalikumi. Turklāt pastāv nopietni riski saistībā ar to, ko zemas inflācijas vide var nozīmēt konkurētspējai un parādsaistībām. Zemas cenas un algu inflācija palīdz valstīm atgūt konkurētspēju. Tomēr konkurētspējas korekcijas ir grūti veikt, ja zems inflācijas līmenis skar arī katras ekonomikas svarīgākos tirdzniecības partnerus. Kopā ar negatīvo ietekmi, kas izriet no mazāk pozitīvām izaugsmes perspektīvām, ārējā ilgtspēja joprojām ir problēma šīm valstīm. Dati par Franciju un Apvienoto Karalisti liecina par to neto ārējo saistību nepārtrauktu pieaugumu, lai gan to ārējais parāds joprojām ir diezgan mērens.

3. diagramma. Neto starptautisko investīciju pozīcijas
2008., 2013. un 2015. gads (prognose)
(% no IKP)

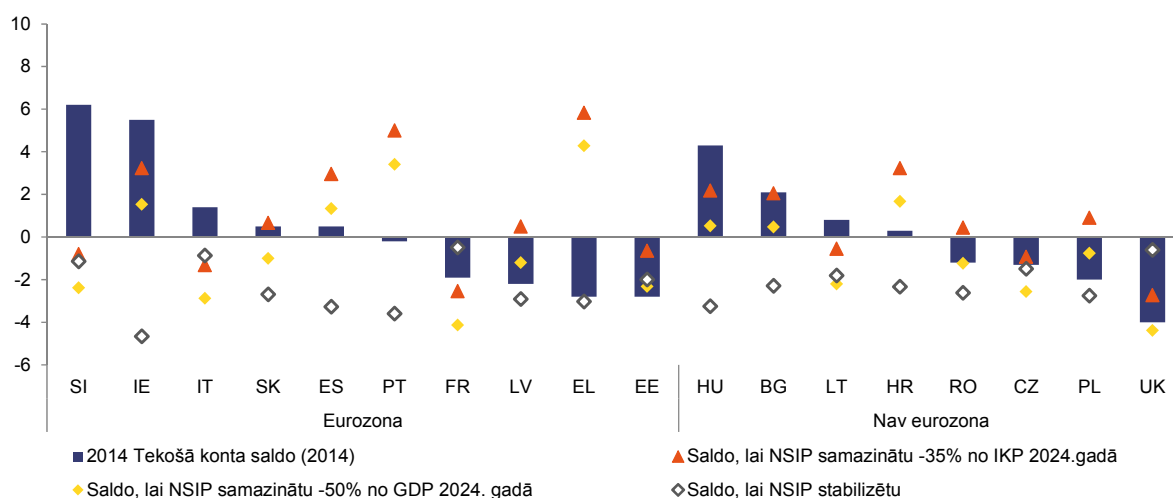

Piezīme: 2015. gada prognozēs tiek pieņemts, ka nav vērtēšanas guvumu/zaudējumu. BE, IE, SK, DK, BG, HR, EZ 18 un ES 28 dati saskaņā ar 5. maksājumu bilances rokasgrāmatu/EKS95 standartiem. CY, DE, ES, NL un PL: pārtraukums datu sērijā 2013. gadā. Sīkāku informāciju skatīt statistikas datu pielikumā.

Avots: Eurostat, Eiropas Komisijas dienesti.

4. diagramma. Tekošā konta saldo, kas nepieciešams, lai stabilizētu vai samazinātu ārējās saistības (NSIP)

2014. gads (prognoze), atsevišķas dalībvalstis (% no IKP)

Piezīme. Šajā diagrammā nav parādīti dati par Beļģiju, Dāniju, Vāciju, Luksemburgu, Maltu, Nīderlandi, Austriju, Somiju un Zviedriju, kuru neto starptautisko investīciju pozīcija ir pozitīva 2013. gadā vai tiek prognozēta pozitīva 2015. gadā. Arī Kipra ir izslēgta ierobežotu datu dēļ. Tekošā konta saldo, kas ir vajadzīgs, lai stabilizētu vai samazinātu neto ārējās saistības, balstās uz šādiem pieņēmumiem: IKP projekcijas izriet no Komisijas jaunākajām prognozēm (līdz diviem gadiem uz priekšu); vidēja termiņa prognozēm (starp diviem un pieciem gadiem) un no jaunākās fiskālās ilgtspējības ilgtermiņa prognozēm (vairāk par pieciem gadiem); attiecībā uz vērtēšanas ietekmi parasti pieņem, ka tā ir nulle pārskata periodā, kas nodrošina objektīvas aktīvu cenu prognozes; un neto kapitāla pārvedumu prognozes parasti ir nulle.

Avots: Komisijas dienesti.

Vairākās ekonomikās konkurētspēja ir uzlabojusies. Apskatot trīs gadu vidējo rādītāju, reālais efektīvais valūtas kurss (REER) ir samazinājies lielākajā daļā ES valstu, taču tas ir palicis indikatīvo robežvērtību ietvaros katrā no tām. Tā tas bija Īrijā un Grieķijā, taču arī Francijā, Čehijas Republikā, Dānijā, Horvātijā, Ungārijā, Latvijā un Polijā. Tā tas bija arī citās dalībvalstīs, piemēram, Spānijā, Portugālē, Kiprā vai Somijā, bet katrai no tām faktiskais vērtības samazinājums bija daudz mazāks nekā Vācijā. Taču 2013. gadā euro kursa svārstības¹⁷ un valstu inflācijas rādītāji liecināja par to, ka uz saskaņoto patēriņa cenu indeksu balstītais REER pieaug vairākās valstīs, tostarp Vācijā, Nīderlandē un Austrijā. Šī tendence varētu sekmēt simetriskāku līdzsvarošanu eurozonā. Tomēr vairākās valstīs, kam vēl jāatgūst konkurētspēja, tostarp Spānijā, Itālijā, Kiprā, Francijā un Portugālē, arī tika novērots to reālā maiņas kursa pieaugums. Vienības darbaspēka izmaksas 2013. gadā samazinājās dažās eurozonas perifērijas valstīs, jo īpaši Grieķijā, Kiprā, Spānijā un Īrijā, līdz ar algu samazināšanos. Šie samazinājumi bija plaši izplatīti starp dažādām nozarēm (piemēram, rūpniecība, tirgus pakalpojumi, celtniecība)¹⁸ Spānijā un Grieķijā. Pārējās ES valstu ekonomikās bija vērojams vienības darbaspēka izmaksu neliels pieaugums, ko noteica ražīguma kāpums, kas bija nenozīmīgs Francijā un Itālijā. Šāda vienības darbaspēka izmaksu tendence bija vērojama visās galvenajās ražošanas nozarēs, kā arī šo divu valstu ekonomiku

¹⁷ "Member State Vulnerability to Changes in the Euro Exchange Rate", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(3):27-33.

¹⁸ Fiskālajai konsolidācijai arī varētu būt bijusi ietekme uz algām. Skatīt "The Relationship between Government and Export Sector Wages and Implications for Competitiveness", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(1):27-34.

tirgus pakalpojumu jomā.¹⁹ Pieaugošas vienības darbaspēka izmaksas, ko rada darba ražīgumu pārsniedzozošu algu attīstība, bija novērojama arī Nīderlandē un Vācijā. Dažas Austrumeiropas dalībvalstu ekonomikas ziņoja par to vienības darbaspēku izmaksu relatīvi lielu palielinājumu 2013. gadā, neraugoties uz labvēlīgu ražīguma attīstību. Tas jo īpaši attiecas uz Bulgāriju, Igauniju, Latviju, Ungāriju un Rumāniju. Attiecībā uz ar cenām nesaistītu konkurētspēju dati par eksporta ģeogrāfisko galamērķi liecina par kāpumu; tomēr eksporta kvalitātes analīze ir mazāk pārliecinoša.²⁰

Eksporta tirgus daļu samazināšanās vairumā Eiropas valstu ir pierimusi. Taču šī tendence vēl nav pavērsta pretējā virzienā. Globāli vairums dalībvalstu ir zaudējušas nozīmīgas tirgus daļas pēdējo pāris gadu laikā, ievērojamākos zaudējumus ciešot Grieķijai, Horvātijai, Kiprai un Somijai. Tikai dažas Austrumeiropas dalībvalstis (Bulgārija, trīs Baltijas valstis un Rumānija), kas kopā neveido vairāk par 2½ procentiem no ES eksporta) ir palielinājušas savas globālās tirgus daļas. Tomēr vairums dalībvalstu 2013. gadā ieguva zināmas tirgus daļas, jo īpaši pakalpojumos, tādējādi mazinot šo tendenci. Daļa no zaudētajām tirgus daļām vidējā termiņā nav atgūstamas, jo tas ir jaunietekmes valstu ekonomiku izaugsmes rezultāts. Tomēr pēdējos piecos gados vairums dalībvalstu ir zaudējušas pozīcijas arī citām attīstītajām ekonomikām, ko raksturo eksporta rezultātu attiecībā pret ESAO papildrādītājs. Eksporta tirgus daļu zaudējumi, kas ietver ES iekšējo tirdzniecību, ir jāskata kontekstā ar vāju iekšzemes pieprasījumu ES. Faktiski laikposmā pēc krīzes ir samazinājusies ES iekšējās tirdzniecības relatīvā nozīme, savukārt eksports ārpus ES kopumā ir bijis dinamiskāks.

Privātajam sektoram vēl var nākties veikt būtisku aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu (5.diagramma). Privātā sektora parāds (gan mājsaimniecību, gan nefinanšu uzņēmumu) ir liels un pārsniedz rezultātu pārskata indikatīvo sliekšni lielākajā daļā dalībvalstu. Tā tas ir neskatoties uz ievērojamiem samazinājumiem parāda attiecībā pret IKP 2012. un 2013. gadā, jo īpaši Dānijā, Igaunijā un Īrijā. Turklāt privātā sektora parāda vispārējo samazinājumu lielākajā daļā ES dalībvalstu parāda niecīgu padara palielinājumu mērogs pirms krīzes, radot vajadzību pēc ievērojamas papildu korekcijas nākotnē. Turklāt, aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas temps ir bijis daudz lēnāks nekā Amerikas Savienotajās Valstīs.²¹ Tikai Vācijā, kur privātā parāda apmērs nebija būtiska problēma pirms krīzes, privātā sektora parāds ir samazinājies, salīdzinot ar situāciju pirms desmit gadiem. Dalībvalstis sastopas ar dažādām problēmām atkarībā no tā, vai pārmērīgs parāds skar mājsaimniecību sektoru (kā tas ir, piemēram, Nīderlandē un Dānijā), uzņēmumu sektoru (piemēram, Bulgārijā un Slovēnijā), vai abus (Īrijā, Spānijā un Kiprā). Negatīvas kredītu plūsmas uz privāto sektoru, kas liecina par aktīvu parādu atmaksu, bija galvenais virzītājspēks

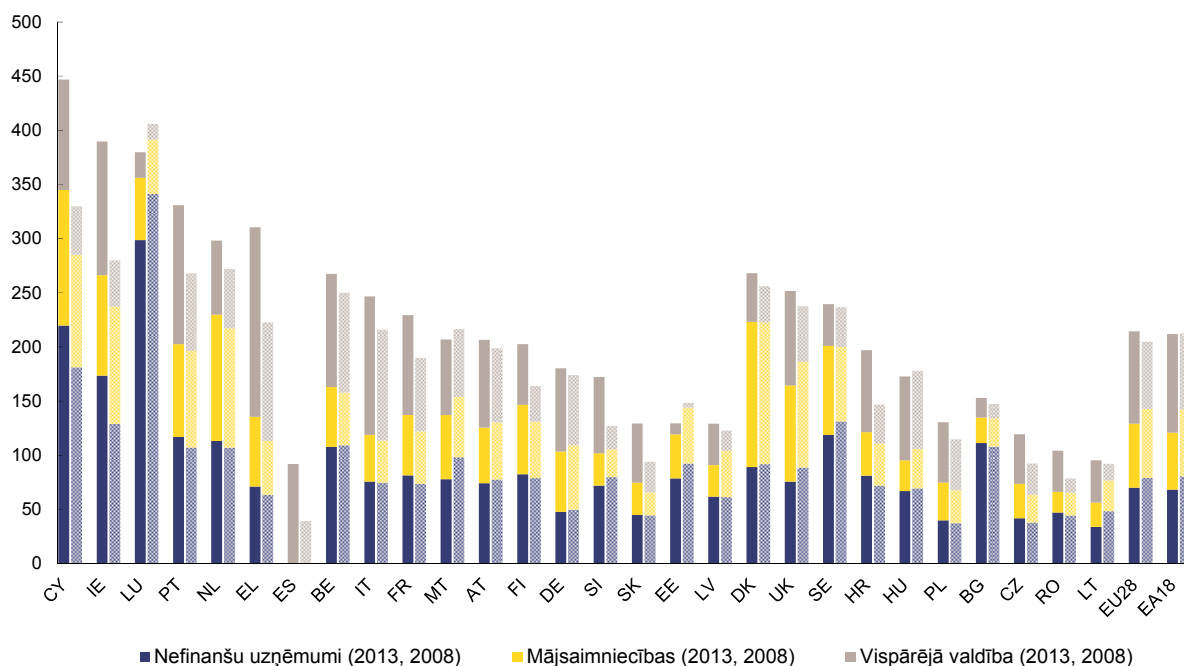
¹⁹ Nozaru konkurētspējas analīzi skatīt "A Competitiveness Measure Based on Sector Unit Labour Costs", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(2):34-40. Aplēses par potenciālo ietekmi atsevišķām tirgus reformām atsevišķās ekonomikās skatīt "Market Reforms at Work", *op.cit.* Sīkāku nozaru reformu novērtējumu skatīt Turrini A. et al. "A Decade of Labour Market Reforms in the EU", *European Economy-Economic Papers*, 522; Lorenzani, D. and J. Varga, "The Economic Impact of Digital Structural Reforms", *European Economy-Economic Papers*, 529; Lorenzani, D. and F. Lucidi, "The Economic Impact of Civil Justice Reforms", *European Economy-Economic Papers*, 530; Connell, W. "Economic Impact of Late Payments", *European Economy-Economic Papers*, 531; Ciriaci, D. "Business Dynamics and Red Tape Barriers", *European Economy-Economic Papers*, 532, un Canton E. et al., "The Economic Impact of Professional Services Liberalisation", *European Economy-Economic Papers*, 533.

²⁰ Vandenbussche, H. "Quality in Exports", *European Economy-Economic Papers*, 528.

²¹ "Corporate Balance Sheet Adjustment in the Euro Area and the United States", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(3):40-6.

mājsaimniecību parādu nastas samazināšanai pēdējos pāris gados ar paātrinājumu 2013. gadā Spānijā, Portugālē un Īrijā un uzņēmumu parādu samazināšanai Maltā, Slovēnijā, Apvienotajā Karalistē un Zviedrijā. Dažos citos gadījumos privātā parāda attiecības pret IKP samazinājums ir bijis vairāk *pasīvs* un atbildis gan mājsaimniecību, gan uzņēmumu pozitīvām neto kredītu plūsmām, jo īpaši, Igaunijā un Apvienotajā Karalistē. Par spīti negatīvām kredītu plūsmām Grieķija nav ievērojami samazinājusi tās parāda (jo īpaši mājsaimniecību) attiecību pret IKP.²² (6.a un 6.b diagramma).

5. diagramma. Nefinanšu uzņēmumu, mājsaimniecību un vispārējās valdības sektora parāds
2013. gads, salīdzinot ar 2008. gadu (ietonēts)
(% no IKP)

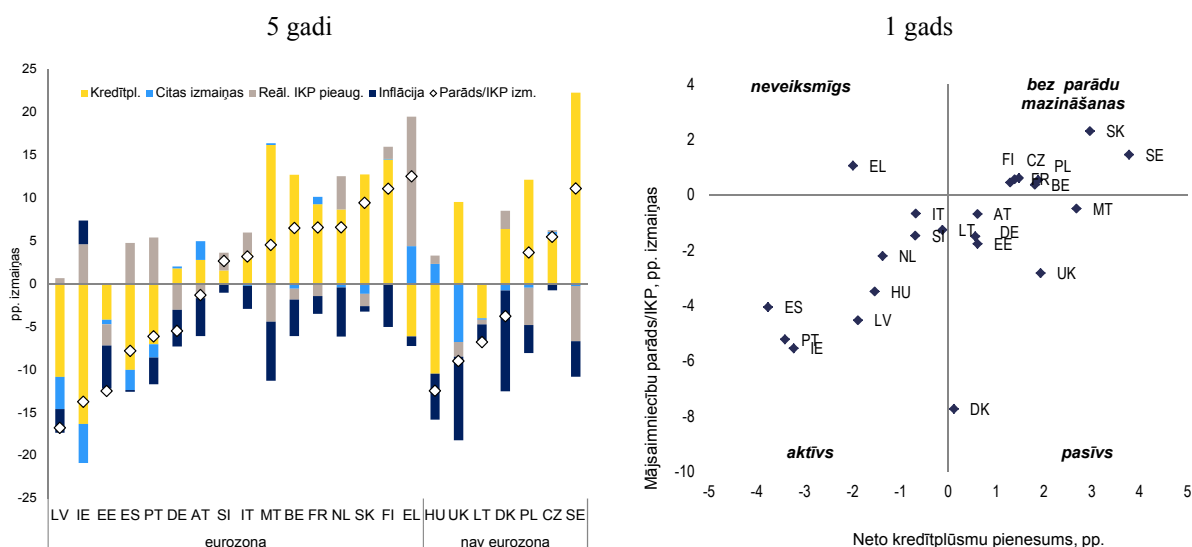

Piezīme. MT, EE, PL (vispārējā valdība): pārtraukums datu sērijā 2013. gadā. EZ 18 un ES 28 dati joprojām ir saskaņā ar EKS 95 standartiem. Skatīt sīkāku informāciju statistikas pielikumā.

Avots: Eurostat.

²² Detalizētu analīzi par notiekošo aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu, tostarp par aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas veidiem (aktīvo, pasīvo un neveiksmīgo) un virzītājspēkiem un turpmākajām eurozonas mājsaimniecību un uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas vajadzībām skatīt "Private Sector Deleveraging: Where Do We Stand?" *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014(3):7-19, un "Private Sector Deleveraging: Outlook and Implication for the Forecast", ierāmējums 1.2, "European Economic Forecast-Autumn 2014", *op.cit.*:44-8.

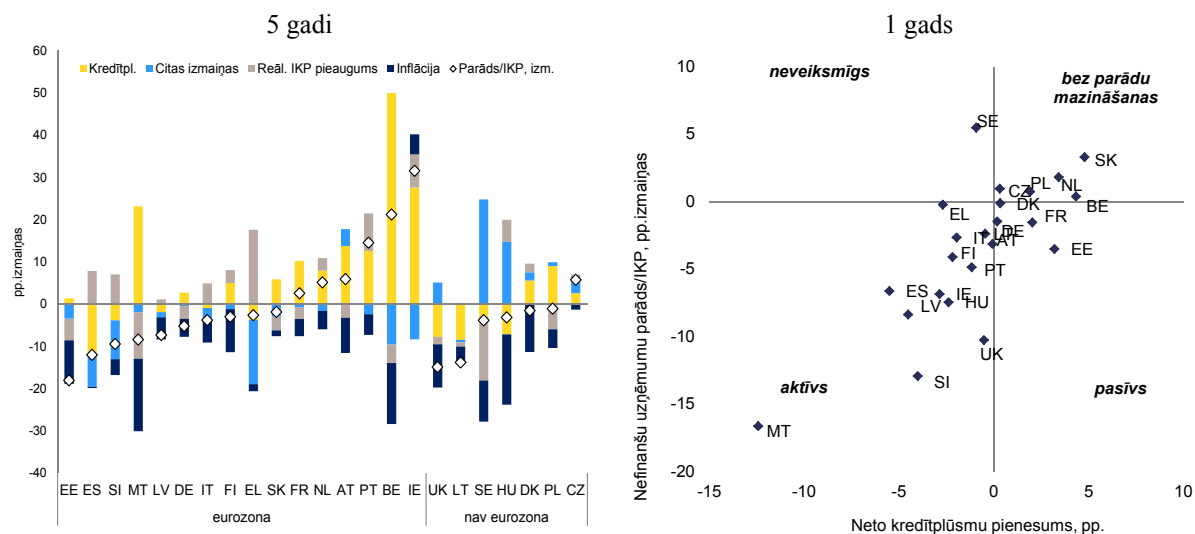
6.a diagramma. Mājsaimniecību parāda kumulatīvo izmaiņu virzītājspēki, 2014. gada 1. ceturksnis

Piezīme: dati par IE un NL attiecas uz periodu līdz 2013. gada 4. ceturksnim.

Avots: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

6.b diagramma. Uzņēmumu parāda kumulatīvo izmaiņu virzītājspēki, 2014. gada 1. ceturksnis

Piezīme. 1) Nekonsolidēti dati. Parāda rādītāja kumulatīvās pārmaiņas sadalītas pēc tā, kādu piesumsu sniedz i) neto kredītplūsmas, ii) nenokārtoto parādu citas pārmaiņas (piemēram, vērtēšanas ietekme vai norakstījumi), iii) reālais IKP pieaugums un iv) inflācija. 2) Uz x ass labajā panelī attēlots piesums, kādu neto kredītplūsmas sniedz rādītāja samazinājumam attiecīgajā periodā.

Dati par IE, HU un NL attiecas uz periodu līdz 2013. gada 4. ceturksnim.

EKS 95 dati. Skatīt sīkāku informāciju statistikas pielikumā.

Avots: Eurostat, Komisijas dienestu aprēķini.

Pateicoties pēdējo gadu fiskālās konsolidācijas centieniem, fiskālās korekcijas temps varētu atslābt. Eurozonas dalībvalstis un ES kopumā plāno turpināt samazināt savu deficītu. Tomēr, salīdzinot ar 2014. gada pavasara stabilitātes un konverģences programmām, deficīta plānotā samazināšana ir palēnināta. Tas atspoguļo ekonomiskās aktivitātes prognožu

samazināšanu, kā arī samazinātus fiskālos centienus²³, kas beigsies 2014. gadā un ko nav plānots atsākt 2015. gadā. Kopējā līmenī tas šķiet pieņemams līdzsvars starp ilgtspējas prasībām un cikliskiem apstākļiem. Tādēļ aktivitāti bremzējošie faktori vairākās dalībvalstīs un no tiem izrietošā plašāka ietekme eurozonā (un ES) būtu jāsamazina vēl. Tomēr vairākos gadījumos joprojām pastāv būtiski izaicinājumi vislielākajos parādos nonākušajām valdībām (piemēram, Grieķijā, Portugālē, Itālijā, Īrijā, Kiprā un Beļģijā) vai tur, kur parāda attiecība pret IKP ir pieaugusi visstraujāk (piemēram, Spānijā, Horvātijā un Slovēnijā). Izaicinājumus šajās valstīs vēl pastiprina liels privātā sektora parāds (5. diagramma) un ekonomiskās un demogrāfiskās perspektīvas.²⁴

Finanšu stabilitātes apdraudējums eurozonā ir samazinājies. Ņemot vērā visaptveroša novērtējuma perspektīvu, banku pašu kapitāla rādītāji turpināja pieaugt 2013. gadā un 2014. gada pirmajos trijos ceturkšņos. Centrālo banku pasākumi un labvēlīgi tirgus apstākļi palīdzēja atvieglot likviditātes trūkumu un uzturēja zemas banku finansējuma izmaksas eurozonā un ārpus tās. Tāpat valsts obligāciju tirgus sadrumstalotība ir mazinājusies, atsākoties pārrobežu tirdzniecībai ar finansiālai spriedzei pakļauto valstu obligācijām. Konkrēti, lielākajā daļā eurozonas perifērijas valstu bilanču samazināšanās sakarā ar privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu, ienākumus nenesošu aizdevumu pieaugums, kā arī atgriešanās pie tirgus finansējuma ir likusi bankām samazināt paļaušanos uz centrālās bankas finansējumu. Bankas koncentrējās uz pašu kapitāla rādītāju uzlabošanu; ņemot vērā rezultātus, kas gūti veicot aktīvu kvalitātes pārskatīšanu (AQR) un spriedzes testus un ko paziņoja 2014. gada 26. oktobrī, bilances korekcijas vairumā iestāžu šobrīd lielā mērā ir pabeigtas. Kredītu plūsmas joprojām ir negatīvas spriedzei pakļautajās valstīs un salīdzinoši mazas vairumā citās eurozonas ekonomikās, lai gan pēdējos ceturkšņos ir vērojamas jūtamas uzlabošanās pazīmes. Kopumā katrā dalībvalstī finanšu sektora kopējās saistības samazinājās vai arī pieauga tempā, kas bija zemāks nekā rezultātu pārskata robežvērtība.

Kredītu stagnācija atspoguļo vāju kredītu piedāvājumu un pieprasījumu. Bankas saskaras ar spiedienu samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru, ņemot vērā samazinātas vērtības aktīvus to bilancēs. Uzkrājumu veidošana sliktajiem kredītiem joprojām turpinās, un progress to noregulēšanā ir nevienmērīgs, lai gan ir veikti ievērojami uzlabojumi pienācīgā kredītzaudējumu atzīšanā un uzkrājumu veidošana ir notikusi pēc tam, kad ir pabeigti dažādi valstu pasākumi neaizsargātajās valstīs, kā arī rūpīga ECB un Eiropas Banku iestādes veiktā aktīvu kvalitātes pārbaude un spriedzes testi. Aizdevumu norakstīšana, priekšlaicīga dzēšana un pirmstermiņa atmaksa ir sākusi sniegt rezultātus privātā sektora parādu jomā vairākās valstīs, piemēram, Latvijā, Apvienotajā Karalistē un Spānijā, bet šie procesi nav tālu pāvirzījušies vairākumā ES ekonomiku. 2013. gadā ienākumus nenesoši aizdevumi turpināja palielināties vairākās dalībvalstīs, tostarp Spānijā, Itālijā, Portugālē, Īrijā, Grieķijā, Kiprā un Francijā (lai gan no relatīvi zema līmeņa), vai stabilizējās relatīvi augstā līmenī (piemēram, Ungārijā). Tomēr lielāka skaidrība par banku bilancēm 2013. gada laikā un jo īpaši pēc tam, kad tās tika pakļautas līdz šim nepieredzētai pārbaudei visaptverošā novērtējuma ietvaros, ir

²³ Metodiku, ko izmanto, lai aprēķinātu fiskālos centienus, pamatojoties uz cikliski koriģētu budžeta saldo, skatīt Mourre, G., et al., "Adjusting the Budget Balance for the Business Cycle: The EU Methodology", *European Economy-Occasional Papers*, 536.

²⁴ "Assessing Public Debt Sustainability in EU Member States: A Guide", *European Economy-Occasional Papers*, 200 un "Identifying Fiscal Sustainability Challenges in the Areas of Pension, Healthcare and Long-term Care", *European Economy-Occasional Papers*, 201. Skatīt arī "The Impact of Unanticipated Disinflation on Debt," ierāmējums I.3, "European Economic Forecast-Autumn 2014", *op.cit.*:49-50.

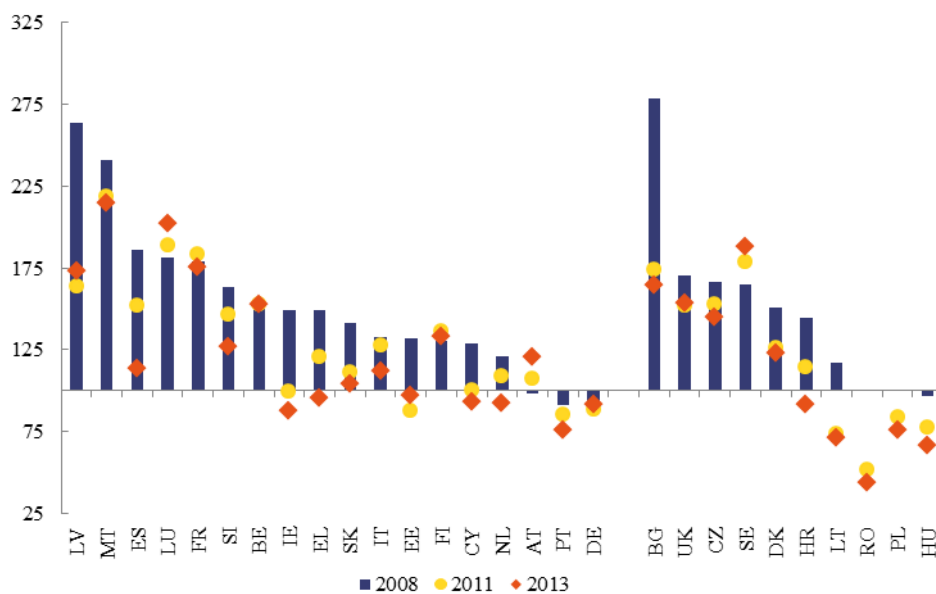
palīdzējusi samazināt finanšu stabilitātes riskus vairumā ekonomiku. Nesenie notikumi Bulgārijā un Portugālē tomēr liecina, ka ar specifiskām bankām saistīti finanšu riski var saglabāties. Sadrumstalotība joprojām turpinās banku mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgū, eurozonas bankām samazinot to darbības Centrāleiropā un Dienvidaustrumeiropā. Saglabājoties dažiem atlikušajiem riskiem attiecībā uz kredītnodrošinājumu, aktīvu likvidācija 2013. un 2014. gadā lielākoties ir notikusi organizētā veidā.²⁵ Kredītperspektīvas ir vājas, jo pieprasījums pēc kredītiem joprojām ir zems, kas atspoguļo to, ka ieguldījumu un patēriņa līmeni ietekmē nenoteiktība, lielas parādsaistības un zemas ienākumu un izaugsmes perspektīvas.

2013. gadā mājokļu tirgi visā ES kļuva vēl neviendabīgāki. Gada izmaiņas mājokļu cenās, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, 2013. gadā svārstās no krituma divciparu apmērā Horvātijā un Spānijā līdz uzplūdiem virs indikatīvās robežvērtības – 6 procentiem – Latvijā un Igaunijā. Šī sadalījuma paplašināšanās atspoguļo faktu, ka tirgus vairākumā dalībvalstu jau ir sasniedzis zemāko punktu, bet citos zemākā punkta sasniegšana tiek paredzēta tikai turpmākajos gados. Mājokļu cenu korekcija turpinājās straujā tempā neaizsargātās valstīs, piemēram, Grieķijā, Kiprā un Slovēnijā, kurās mājokļu cenas jau bija būtiski kritušās no to augstākā punkta. Īrija, kur mājokļu cenas ir sākušas atkal pieaugt pēc padziļinātas korekcijas krīzes laikā, ir īpašs izņēmums. Lai gan aptuveni trešdaļa mājokļu tirgu ES bija sasniegusi zemāko punktu, citi tirgi ir uzlabojušies skaidrāk, neraugoties uz relatīvi augstajām cenām (piemēram, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē). Citur (piemēram, Dānijā un Vācijā), atlabšana pēc iepriekšējiem kritumiem un/vai zemām cenām ir veicinājusi pieaugumus. Ieguldījumi mājokļos joprojām ir pieticīgā līmenī, jo īpaši dalībvalstīs, kurās joprojām notiek korekcijas. Lai gan dažos gadījumos tas atspoguļo pirms dažiem gadiem veiktos pārmērīgos ieguldījumus (piemēram, Spānijā), citos gadījumos tas ir saistīts ar vispārējo ekonomisko nedrošību, sliktu kredītu piedāvājumu un pieprasījumu, kā arī tiesiskā regulējuma nepilnībām. Paredzams, ka reformu turpināšana attiecībā uz institucionālo kārtību, kas ietekmē mājokļu tirgus, piemēram, izmaiņas nodokļu sistēmā, lai novērstu mājokļu īpašumtiesību stimulus, palīdzēs vidējā termiņā stabilizēt šos tirgus²⁶.

²⁵ Par to, kāda ietekme ierobežotu kredītresursu piedāvājuma apstākļiem varētu būt uz nepietiekamu investēšanu, skatīt "Firms' investment decisions in vulnerable Member States", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2013(4):29-35.

²⁶ "Institutional Features and Regulation of Housing and Mortgage Markets", *Quarterly Report on the Euro Area*, 2014. (3): 27.-33. lpp. Skatīt arī "Tax Reforms in EU Member States 2014", *European Economy*, 2014(6), kurā īpaši apspriesta parādu kropļojošā ietekme nodokļu sistēmās un nekustamā īpašuma nodokļi.

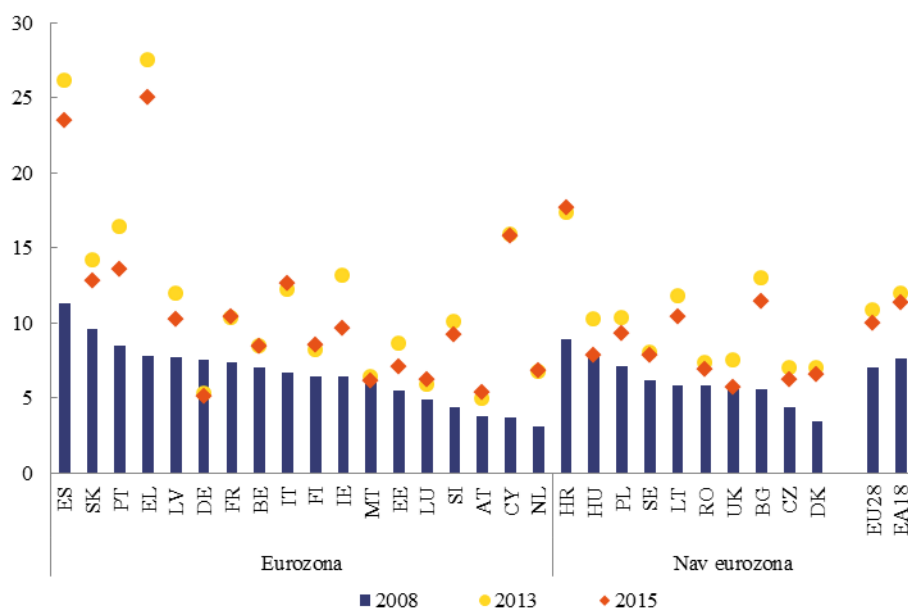
6. diagramma. Mājokļu cenas (pazeminātas)
2008., 2011. un 2013. gads
(indekss 2000=100, u.o.i.)

Piezīme: Bāzes gadi = 2001. g. (BG), 2002. g. (CY), 2002. g. (SI), 2005. g. (EE), 2006. g. (SK, LT), 2007. g. (HU), 2008. g. (RO, PL), jo trūkst datu.

Avots: Eurostat.

7. diagramma: Bezdarba līmenis
2008., 2013. un 2015. gads (prognose)

Avots: Komisijas dienesti.

Logs. Darba tirgus un sociālā situācija joprojām ir ļoti smaga

Nodarbinātības un bezdarba tendences

Kopš 2013. gada vidus bezdarbs ir nostabilizējies vēsturiski augstā līmenī gan ES-28 valstīs (10,7 % 2014. gadā) un EZ-18 valstīs (12,0 % 2014. gadā), kaut gan situācija ievērojami atšķīrās visā ES (7. *diagramma*). Tā kā tagad tiek sagaidīta lēnāka un vājāka izaugsme, paredzams, ka augstais bezdarbs turpinās pastāvēt ilgāk ar plašām atšķirībām dalībvalstu starpā. Ilgtermiņa bezdarbs joprojām palielinās ieilgušās krīzes dēļ.

Pēdējā gada laikā ilgtermiņa bezdarba līmenis procentuāli no kopējā bezdarba līmeņa palielinājās no 45,3 % līdz 48,7 % ES-28 valstīs (47,5 % un 51,5 % EZ-18 valstīs). Tomēr dažās valstīs nodarbinātība tirgojamās produkcijas nozarē ir pārstājusi samazināties, bet turpināja samazināties netirgojamās produkcijas nozarē (Spānijā, Portugālē), atspoguļojot notiekošās strukturālās pārmaiņas. Bezdarba samazinājums galvenokārt ir saistīts ar darbavietu likvidēšanas palēnināšanos, kamēr darba atrašanas līmenis, lai arī nedaudz uzlabojas, joprojām ir ierobežots. Tajā pašā laikā nodarbinātība sāka pieaugt ļoti nedaudz, ņemot vērā neskaidro perspektīvu un aktivitātes līmeņa ieilgušo noturību, kā arī nostrādāto stundu skaita peticīgo dinamiku.

Nabadzības riska rādītājs un sociālās atstumtības līmenis palielinājās par 8,7 miljoniem kopš krīzes sākuma, un atšķirības starp dalībvalstīm joprojām pieaug. Kopš 2011. gada mājāsaimniecību rīcībā esošie ienākumi reālā izteiksmē vidēji ES-28 un EZ-18 ir samazinājušies. Sociālo izdevumu stabilizējošā ietekme uz mājāsaimniecību ienākumiem samazinājās pēc 2010. gada, fiskālās konsolidācijas distributīvajai ietekmei starp valstīm ievērojami atšķiroties.

Sasniedzot pat 23,6 % 2013. gada pirmajā ceturksnī pirms samazinājuma līdz 23,1 % gada beigās, jauniešu bezdarbs 2013. gadā skāra 5,6 miljonus jauniešu. Gandrīz divās trešdaļās dalībvalstu jauniešu bezdarba līmenis 2014. gada jūlijā vēl bija tuvu tā vēsturiski visaugstākajam līmenim, un jauniešu bezdarbs joprojām ir tuvu 40 % vai pārsniedz tos vissmagāk skartajās valstīs (Grieķijā, Spānijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā un Portugālē). Tomēr ir dažas piesardzīgi pozitīvas tendences, vidējiem rādītājiem samazinoties gan ES-28 valstīs (samazinājums 1,2 procentu punktu apmērā), gan EZ-18 valstīs (0,5 procentu punkti). ES-28 un EZ-18 valstu *NEET* vidējie rādītāji (to jauniešu īpatsvars, kuri nav iesaistīti ne darba tirgū, ne izglītībā, ne apmācībā) samazinājās tikai pavisam nedaudz, radot dalībvalstu starpā lielas atšķirības. Ņemot vērā iepriekšminēto, 2013. gadā to jauniešu īpatsvars, kuri nav iesaistīti ne darba tirgū, ne izglītībā vai apmācībā, ievērojami palielinājās gandrīz pusē dalībvalstu. Tādējādi pašreizējā situācija ir pamatā tam, ka visām dalībvalstīm steidzami ir jāpanāk rezultāti attiecībā uz "Garantiju jauniešiem".

Mājāsaimniecību ienākumi reālā izteiksmē turpināja stagnēt vai ievērojami samazināties pēc 2011. gada valstīs, kuras visvairāk skāra ekonomikas apstākļu turpmāka pasliktināšanās. Mājāsaimniecību ienākumus galvenokārt ietekmēja tirgus ienākumu samazināšanās un sociālo pārvedumu ietekmes vājināšanās laika gaitā. Ienākumu nevienlīdzība (S80/S20) pieaug gan dalībvalstu starpā, gan pašās dalībvalstīs, jo īpaši tajās dalībvalstīs, kurās bija vislielākais bezdarba pieaugums. Darbspējīgā vecuma iedzīvotāji (18-64 gadi) saskaras ar to, ka viņu nabadzības risks daudzās dalībvalstīs pieaug. Vairākumā skarto valstu ilgstošais laikposms, kurā izaugsme ir bijusi negatīva vai tuvu nullei, pieaugošais ilgtermiņa bezdarbs un sociālo pārvedumu ietekmes vājināšanās laika gaitā izraisa nabadzības risku.

Garas, ilgstoši negatīvas nodarbinātības un sociālās norises var dažādos veidos nelabvēlīgi ietekmēt potenciālo IKP izaugsmi un radīt risku, ka tiek pasliktināt makroekonomisko nelīdzsvarotību.

Darbspēka mobilitāte

Darbspēka mobilitāte ES iekšienē 2013. gadā palielinājās, lai gan tā nerasniedza to plūsmu apmēru, kas reģistrēts pirms 2008. gada. Plūsmas no austrumiem uz rietumiem, no jaunajām dalībvalstīm ar zemāku IKP uz vienu iedzīvotāju uz vecajām dalībvalstīm ar lielāku IKP uz vienu iedzīvotāju turpināja veidot lielāko daļu no kustības, kaut gan plūsmas no citām perifērijas valstīm, kuras smagi skārusi krīze, turpināja strauji pieaugt. Atspoguļojot uzlaboto ekonomisko situāciju, neto aizplūde samazinājās Igaunijā, Latvijā un Īrijā, bet neto aizplūde palielinājās Grieķijā un Spānijā, un visvairāk

Kiprā, kurā ietekme ir bijusi visizteiktākā. Šīs kustības ietekme uz potenciālo izaugsmi būs rūpīgi jāuzrauga. Valstis ar stabilāku ekonomiku, piemēram, Vācija, Austrija, Zviedrija un Dānija, saskārās ar nelielu neto imigrācijas papildu pieaugumu no citām ES dalībvalstīm. Mobilēm ES pilsoņiem joprojām vidēji bija augstāks nodarbinātības līmenis nekā iedzīvotājiem viņus uzņemošajās valstīs²⁷, un vidēji viņi neizmanto sociālos pabalstus intensīvāk par viņus uzņemošo valstu valstspiederīgajiem²⁸. Pārāk augstas kvalifikācijas īpatsvars starp mobilajiem darba ņēmējiem joprojām ir augsts, un daudz augsti kvalificēti darba ņēmēji uzņemas veikt mazkvalificētus vai vidējas kvalifikācijas darbus²⁹.

Sīkāku informāciju par darba tirgus un sociālajām tendencēm un ar tām saistītajām problēmām skatīt Vienotā nodarbinātības ziņojuma (VNZ) projektā un tā detalizētajā *rezultātu pārskatā par galvenajiem rādītājiem nodarbinātības un sociālajā jomā*. VNZ rezultātu pārskata analīze ir papildināta ar papildu informāciju, kas iegūta no Nodarbinātības pārraudzības instrumenta (EPM) un Sociālās aizsardzības pārraudzības instrumenta (SPPM), kā arī no dalībvalstu veikto politikas pasākumu novērtējuma. VNZ rezultātu pārskatā sekmīgi uzsvērtas galvenās nodarbinātības un sociālās problēmas saistībā ar Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu, un tas ņemts vērā diskusijās institucionālā līmenī.

²⁷ Skatīt, piemēram, Arpaia, A., A. Kiss, un B. Palvolgyi (2014), "Labour Mobility and Labour Market Adjustment in the EU", *European Economy—Economic Papers*, gaidāma publikācija.

²⁸ Skatīt Juravle, C. et al. (2013. gads): "A Fact-Finding Analysis on the Impact on the Member States' Social Security Systems of the Entitlements of Non-Active Intra-EU Migrants to Special Non-Contributory Cash Benefits and Healthcare Granted on the Basis of Residence", ICF GHK ziņojums Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorātam.

²⁹ Saskaņā ar Eurostat darbaspēka statistiku 2013. gadā pārāk augstas kvalifikācijas īpatsvars bija 20 procenti cilvēkiem, kas dzimuši tajā pašā valstī, 31 procents cilvēkiem, kas dzimuši citā ES valstī, un 36 procenti cilvēkiem, kas dzimuši ārpus ES.

3. NELĪDZSVAROTĪBA UN RISKI: KONKRĒTĀM VALSTĪM ADRESĒTIE KOMENTĀRI

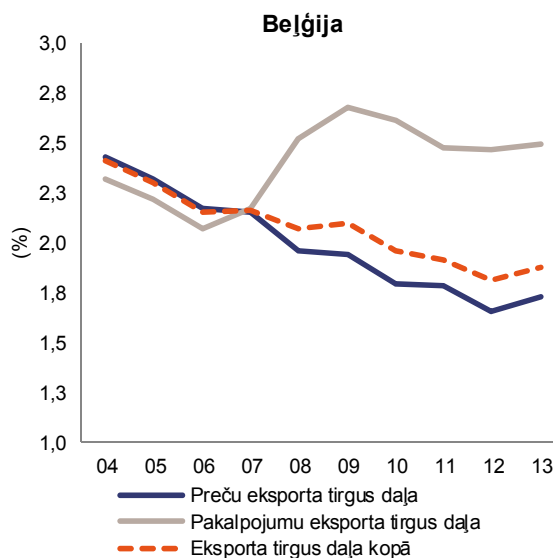
Šajā iedaļā ir sniegta kodolīga ekonomiskā analīze par rezultātu pārskatu un papildu mainīgajiem lielumiem katrā dalībvalstī. Kopā ar diskusiju par pārrobežu jautājumiem tā palīdz noteikt dalībvalstis, par kurām būtu jāsagatavo padziļinātie pārskati. Kā paskaidrots iepriekš, tieši pamatojoties uz padziļinātajiem pārskatiem, Komisija izdarīs secinājumus par nelīdzsvarotības vai pārmērīgas nelīdzsvarotības pastāvēšanu.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra neattiecas uz tām dalībvalstīm, kuras saņem finansiālu palīdzību, lai atbalstītu to makroekonomikas korekciju programmas,³⁰ t. i., patlaban Grieķija, Kipra un Rumānija. Tomēr turpmākie komentāri attiecas arī uz Grieķiju un Rumāniju. Grieķijas situācija makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras, tostarp padziļināta pārskata sagatavošanas, kontekstā tiks izskatīta pašreizējās finansiālās palīdzības beigās. Rumānijas situācija saskaņā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru ir jāizvērtē no jauna, jo tās piesardzības pasākumu pārskatīšana ir aizkavējusies par vairākiem mēnešiem.

Lūdzam skatīt statistikas pielikumu, kurā ir pilns statistikas kopums, uz kura pamata ir sagatavota šī ekonomikas analīze un pilns ziņojums³¹.

Beļģija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Beļģija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama uzraudzība un politikas rīcība, jo īpaši attiecībā uz preču ārējo konkurētspēju. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, eksporta tirgus daļas (neraugoties uz uzlabojums, salīdzinot ar

Al. diagramma. *Eksporta tirgus daļas*

Avots: Eurostat.

Piezīme: 2004.-2007. gada dati balstīti uz 5. MBR standartu. Sīkāka informācija statistikas pielikumā.

³⁰ Šī pieeja, kas novērš procedūru un ziņošanas pienākumu dublēšanos, ir noteikta Regulā (ES) Nr. 472/2013 (OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.). Tā arī ir saskaņā ar Komisijas priekšlikumu par mehānismu finansiālas palīdzības sniegšanai dalībvalstīm, kuras atrodas ārpus eurozonas (COM(2012)336, 22.6.2012.). Detalizētas diskusijas par ekonomikas situāciju un progresu nelīdzsvarotības un makroekonomisko risku novēršanā minētajās dalībvalstīs skatīt jaunākajos atbilstības ziņojumos *European Economy — Occasional Papers*, Nr. 192 (Grieķija), Nr. 197 (Kipra) un Nr. 156 (Rumānija).

³¹ Pāreja no EKS 95 uz EKS 2010 un no 5. maksājumu bilances rokasgrāmatas uz 6. maksājumu bilances rokasgrāmatu un neto starptautiskā investīciju pozīcija ir integrēta rezultātu pārskatā. Kā sīkāk paskaidrots statistikas pielikumā, ja dati, kas balstīti uz jaunajiem statistikas standartiem, vēl nebija pieejami termiņa dienā (2014. gada 1. novembrī), tad ir izmantoti dati, kas atbilst vecajiem standartiem. Izrietošie pārrāvumi laikrindās ir attiecīgi atzīmēti. Lielākajā daļā dalībvalstu attiecībā uz vairumu mainīgo lielumu datu izmaiņas, kas izriet no pārejas uz jaunām statistikas sistēmām, nav makroekonomiski nozīmīgas; tikai dažos gadījumos statistiskās pārejas rezultātā mainīgie lielumi bija jāpaaugstina virs (vai jāpazemina zem) indikatīvās robežas. Pāreja no EKS 95 uz EKS 2010 un no 5. maksājumu bilances rokasgrāmatas uz 6. maksājumu bilances rokasgrāmatu ir uzlabojusi datu kvalitāti un tādējādi pozitīvi ietekmē ekonomikas analīzi, neraugoties uz pagaidu pārrāvumiem laikrindās.

iepriekšējo gadu skaitļiem), privātā un publiskā sektora parāds.

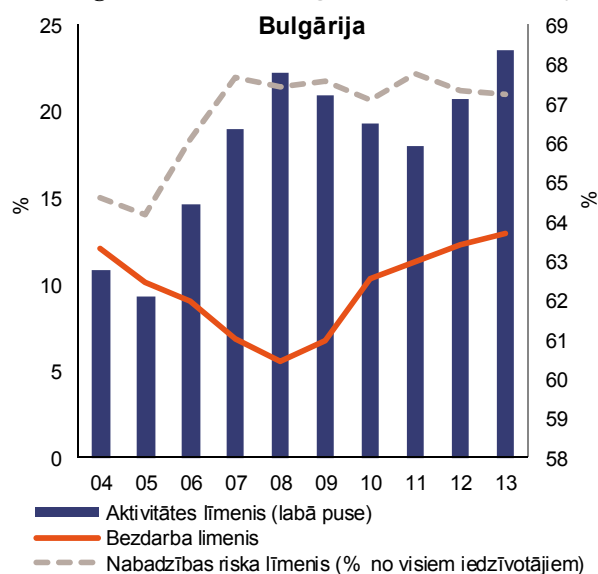
Trīs gadu tekošā konta rādītājs 2013. gadā uzrādīja salīdzinoši nelielu deficītu, un paredzams, ka tas nedaudz uzlabosies. Neto starptautisko investīciju pozīcija joprojām ir ļoti pozitīva. 2013. gadā pirmo reizi kopš 2009. gada Beļģijas eksporta tirgus daļa pieauga, kā rezultātā ievērojami uzlabojās eksporta tirgus daļu rādītājs (piecu gadu vidējais rādītājs), tomēr joprojām tiek reģistrēts zaudējums, kas pārsniedz robežvērtību. Attiecībā uz izmaksu konkurētspēju trīs gadu vidējais darbaspēka vienības izmaksu (*ULC*) rādītājs palielinājās, bet nepārsniedza robežvērtību tūlīt pēc *ULC* izaugsmes 2011.–2012. gadā. Tomēr kopš 2013. gada ir vērojams palēninājums un tiek prognozēts, ka vidējā termiņā tas turpināsies. Privātā sektora parāds nedaudz palielinājās salīdzinājumā ar 2012. gadu un joprojām ir augstāks par robežvērtību, galvenokārt atspoguļojot uzņēmumu parādu augsto līmeni. Publiskais parāds, kas pārsniedz 100 procentus no IKP, kopumā joprojām ir stabils. Finanšu sektora saistības 2013. gadā saruka, bet finanšu sektora aizņemto līdzekļu īpatsvars samazinājās līdz zemākajam līmenim pēdējo piecu gadu laikā. Mājokļu cenas, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, 2013. gadā bija stabilas pēc relatīvi nemainīgas tendences pēdējo gadu laikā. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.*

Bulgārija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Bulgārija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama uzraudzība un politikas rīcība, jo īpaši saistībā ar darba tirgus ieilgušo pielāgošanos, savukārt ārējās pozīcijas korekcija un aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana uzņēmumu sektorā progresē labi. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, neto starptautisko investīciju pozīcija (*NIIP*), darbaspēka vienības izmaksas, privātā sektora parāds un bezdarba līmenis.

Lai gan neto starptautisko investīciju pozīcija joprojām ir izteikti negatīva, neraugoties uz turpmāku uzlabojumu, kas tika novērots 2013. gadā tūlīt pēc tekošā konta pārpalikuma. Eksporta rezultāti ir

pozitīvi, un tādēļ ir pieaugušas tirgus daļas, neraugoties uz darbaspēka vienības izmaksām. Privātā sektora parāds joprojām ir tuvu rezultātu pārskata robežvērtībai, bet tikai nedaudz lielāks par to, un ir koncentrēts uzņēmumu sektorā. 2014. gada pirmajā pusgadā Bulgārijas bezdarba līmenis pirmo reizi kopš 2009. gada samazinājās, bet vēl aizvien ir augsts – vairāk nekā 12 procenti 2013. gadā. Turklāt jauniešu bezdarbs turpināja pieaugt, un ilgtermiņa bezdarba līmenis joprojām ir augsts. Apvienojumā ar nodarbinātības līmeņa samazināšanos tas papildina ievērojamās sociālās problēmas, ar kurām valsts jau saskaras, ko atspoguļo ļoti augstais nabadzības un sociālās atstumtības līmenis. Bulgārijas banku nozare 2014. gada jūnijā saskārās ar spēcīgu satricinājumu, kad baumas par nepilnībām izraisīja noguldījumu masveida izņemšanu no dažām vietējām bankām. Tā rezultātā vienai bankai tika noteikts īpašs administrācijas režīms, bet cita saņēma likviditātes atbalstu no valdības. Problēmas

A2. diagramma. *Darba tirgus un sociālie rādītāji*

Avots: Eurostat

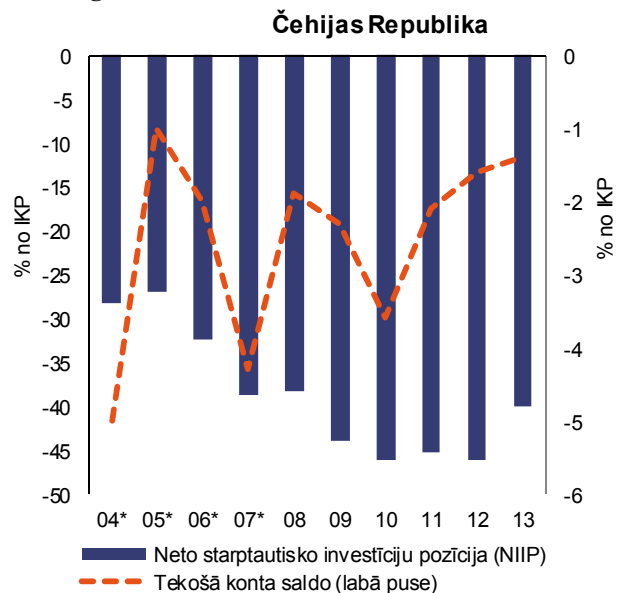
finanšu nozarē var būtiski ietekmēt makroekonomikas stabilitāti, apgrūtinot ekonomikas izaugsmi, pagarinot deflāciju un saasinot fiskālās problēmas. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.*

Čehijas Republika. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras iepriekšējās kārtās Čehijas Republikā netika konstatēta nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā divi rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, *NIIP* un – pirmo reizi – eksporta tirgus daļas zaudējumi.

Tekošā konta deficīts pēdējo gadu laikā ir sarucis, un paredzams, ka šī tendence turpināsies. Neto starptautisko investīciju pozīcija joprojām ievērojami pārsniedz robežvērtību, bet visumā ir stabila. Ar ārējo pozīciju saistītie riski joprojām ir nelieli, jo lielu daļu ārvalstu saistību veido ārvalstu tiešie ieguldījumi, un līdz ar to neto ārējais parāds ir ļoti zems. Tomēr primāro ienākumu plūsmām, kas saistītas ar šo pozīciju, ir vajadzīgi pastāvīgi tirdzniecības pārpalikumi, lai nodrošinātu ārējo ilgtspēju, kas ir pamatā nepieciešamībai saglabāt konkurētspēju. Eksporta tirgus daļu

zaudējumu rādītājs pārsniedza indikatīvo robežvērtību, kaut arī zaudējumi 2013. gadā palēninājās salīdzinājumā ar 2012. gadu, un ir paredzams, ka turpmākajos gados tie tiks iegrožoti. Tajā pašā laikā ir notikušas labvēlīgas norises tādos konkurētspējas rādītājos kā, piemēram, reālais efektīvais valūtas kurss (*REER*) un darbaspēka vienības izmaksas (*ULC*). Privātā sektora parāda līmenis ir pieaudzis, taču joprojām ir salīdzinoši zems un krietni mazāks par robežvērtību. Tajā pašā laikā kredītu izaugsme ir vāja. Neraugoties uz būtisku pieaugumu pēdējo gadu laikā, publiskais parāds joprojām ir stabils un zem robežvērtības. Galvenokārt ārvalstīm piederošais banku sektors joprojām ir stabils, kaut gan 2013. gadā kopējās finanšu sektora saistības pieauga diezgan ievērojami. Bezdarba līmenis krīzes laikā ir bijis stabils, un nesen ir sācis samazināties. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks turpmāku padziļinātu analīzi saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.*

A3. diagramma. *NIIP un TK saldo*

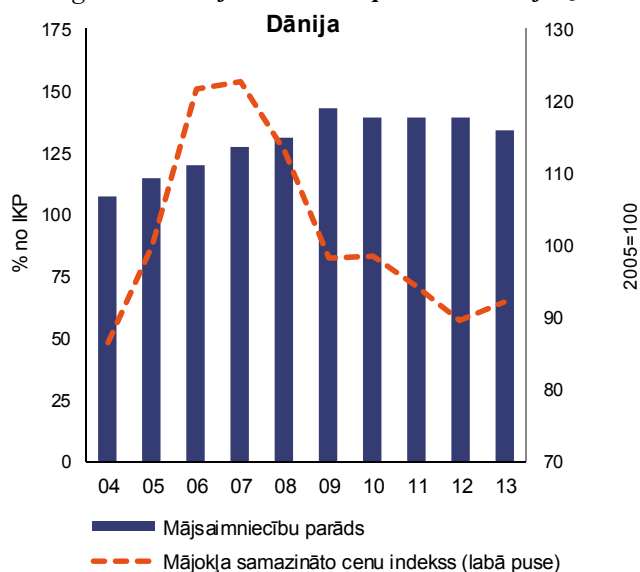

Avots: Eurostat

Piezīme: * norāda 5. MBR un EKS95 - pārrāvums laikrindās 2008.gadā. Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

Dānija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka makroekonomikas problēmas Dānijā nerada būtiskus makroekonomiskos riskus, kurus varētu uzskatīt par nelīdzsvarotību makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras nozīmē. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta pārpalikums, eksporta tirgus daļu zaudējumi un privātā sektora parāds.

A4.diagramma. *Mājsaimniecību parāds un mājokļa cenu indekss*

Tekošā konta pārpalikumam ir bijusi tendence palielināties jau

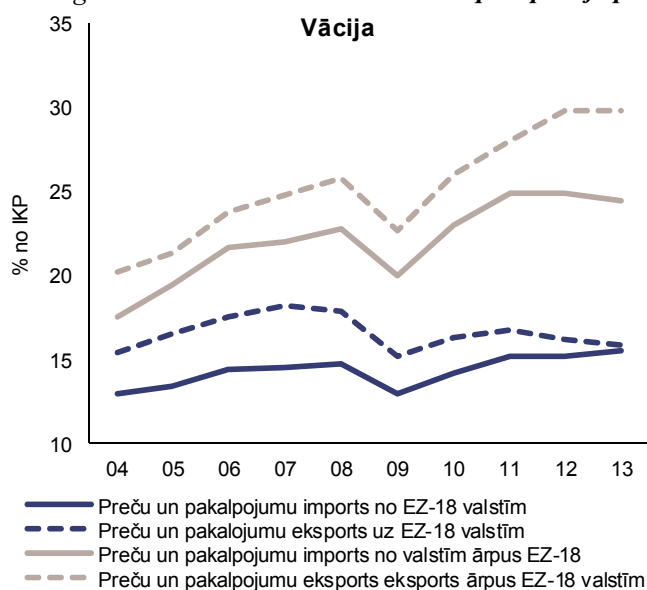
Avots: Eurostat

vairākus gadus, un tas ir pārsniedzis rezultātu pārskata robežvērtību. Zināmā mērā tas atspoguļo vājo iekšzemes pieprasījuma izaugsmi Dānijā salīdzinājumā ar tās galvenajiem tirdzniecības partneriem. Paredzams, ka tekošā konta pārpalikums samazināsies, atvēršoties procesam nostiprinoties. 2013. gadā eksporta tirgus daļa palielinājās, amortizējot iepriekšējo gadu laikā notikušo samazinājumu. Izmaksu konkurētspējas rādītāji neliecina par turpmākiem zaudējumiem. Privātā sektora parāds joprojām ir liels un pārsniedz rezultātu pārskata robežvērtību, kaut arī kopš 2009. gada tas ir turpinājis samazināties. Liels mājsaimniecību parāds ir Dānijas ekonomikas īpaša iezīme, kas saistīta ar tās hipotekāro kredītu sistēmu. Tā rezultātā mājsaimniecību parāds ir saskaņots ar augstu aktīvu līmeni, piemēram, nekustamo īpašumu un ļoti augstiem pensiju uzkrājumiem. Turklāt mājsaimniecības ir spējušas izturēt mājokļu cenu korekcijas, kas notika līdz 2012. gadam, bez nokavēto maksājumu ievērojamas palielināšanās. Tādējādi, riski attiecībā pret reālo ekonomiku un finanšu stabilitāti ir iegrožoti. Turklāt finanšu nozare ir nostiprināta ar normatīvajiem un uzraudzības pasākumiem. Kopumā Komisija šajā posmā neveiks turpmāku padziļinātu analīzi saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.

Vācija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Vācija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama uzraudzība un politikas rīcība. Šī nelīdzsvarotība attiecas uz lieliem un noturīgiem tekošā konta pārpalikumiem, kas radušies zema iekšzemes pieprasījuma, tostarp ieguldījumu, kā arī spēcīgas konkurētspējas rezultātā. Vajadzība novērst pieprasījuma un ieguldījumu nepilnības, kas bremsē Vācijas ekonomikas izaugsmi, ir īpaši svarīga, ņemot vērā Vācijas ekonomikas sevišķo nozīmi un tās potenciālo plašāko ietekmi uz ES un eurozonu.

Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, tekošā konta pārpalikums, eksporta tirgus daļu zaudējumi un publiskā sektora parāds.

A5. diagramma. *Tirdzniecība - Eurozona pret pārējo pasauli*

Avots: Eurostat

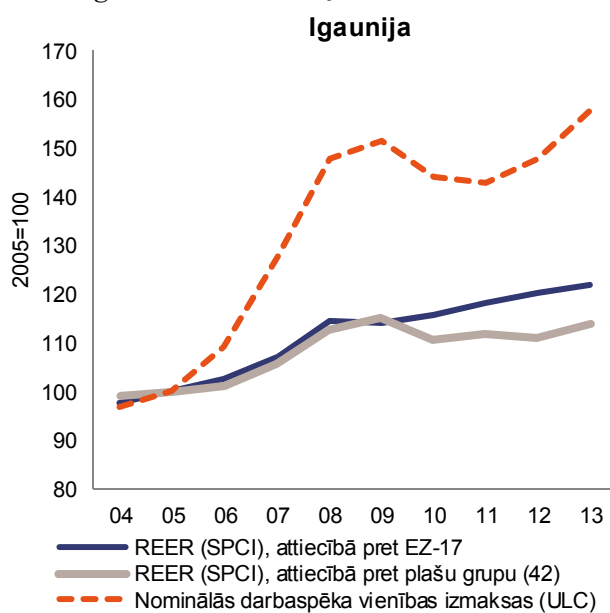
Trīs gadu vidējais rādītājs attiecībā uz Vācijas tekošā konta pārpalikumu ir vēl vairāk palielinājies, un paredzams, ka gada pārpalikums, kas veido eurozonas tekošā konta pārpalikuma lielāko daļu, nākamo gadu laikā saglabāsies augsts. Vācijas balance attiecībā pret eurozonu ir samazinājusies, ko galvenokārt virzīja eksporta samazinājums, bet tās balance attiecībā pret pārējo pasauli ir palielinājusies. Pozitīvā neto starptautisko investīciju pozīcija turpina nostiprināties. Rādītājs, kas raksturo eksporta tirgus daļu zaudējumus piecu gadu laikposmā, pārsniedz robežvērtību, lai gan 2013. gadā tika panākts neliels tirgus daļu pieaugums. Zaudējumi ir vairāk iegrožoti salīdzinājumā ar lielāko daļu eurozonas un kopumā saskan ar citām attīstītajām tautsaimniecībām. Izmaksu konkurētspējas rādītāji liecina par nesen notikušu nelielu pasliktināšanos, lai gan joprojām saglabājas pagājušajā desmitgadē uzkrāti lieli ieguvumi. Uz SPCI balstītā reālā efektīvā valūtas kursa vērtība 2013. gadā pieauga vairāk nekā eurozonas vidējais rādītājs, daļēji kompensējot samazināšanos iepriekšējos gados. Darbaspēka vienības izmaksas 2013. gadā vēl vairāk palielinājās, atspoguļojot relatīvi spēcīgos algu palielinājumus. Ieguldījumi negatīvi ietekmēja izaugsmi 2012. un 2013. gadā. Privātie ieguldījumi šā gada otrajā ceturksnī samazinājās, pārtraucot atlabšanu, kas bija sākusies 2013. gadā. Neraugoties uz jaunākajām politikas iniciatīvām, publiskie ieguldījumi joprojām nav pietiekami. Privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana ir turpinājusies, bet kredītu izaugsme joprojām ir pieticīga, atspoguļojot kredītu zemu pieprasījumu un lielu finansējuma daļu no iekšējiem līdzekļiem. Mājokļu cenu dinamika un attīstības tendences mājokļu tirgū konkrētos segmentos un reģionos, iespējams, būs ciešāk jāuzrauga. Publiskā parāda attiecība 2013. gadā samazinājās, un tiek lēsts, ka tā turpinās kristies. Darba tirgus joprojām ir spēcīgs, un bezdarbs turpina samazināties. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.*

Igaunija. Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras iepriekšējās kārtās Igaunijā netika konstatēta nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, negatīvā neto starptautisko investīciju pozīcija, nominālās darbaspēka vienības izmaksas, mājokļu cenas, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, un bezdarbs.

Negatīvā neto starptautisko investīciju pozīcija joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, kaut arī tā samazinās. Tomēr, tā kā pusi no ārējām saistībām veido

ĀTI, ārējā finansējuma riski joprojām ir ierobežoti. Igaunijas tekošajā kontā tagad ir deficīts, un paredzams, ka tas pieaugs. Nominālo darbaspēka vienības izmaksu pieaugums atspoguļo iekšzemes pieprasījuma virzīto ekonomikas izaugsmi un ierobežoto darbaspēka piedāvājumu. Privātā sektora parāda līmenis Igaunijā ir zemāks par robežvērtību, bet joprojām ir salīdzinoši liels salīdzinājumā ar citām valstīm. Tomēr privātais sektors samazina aizņemto līdzekļu īpatsvaru, ko atbalsta salīdzinoši spēcīga nominālā IKP izaugsme. Mājokļu cenas, kas aug salīdzinoši strauji, atspoguļo kvalitātes ietekmi un mājokļu piedāvājumu, kas tikai nesen ir sācis pielāgoties atjaunotajam pieprasījumam. Valdības parāda līmenis ir zemākais ES. Bezdarbam ir tendence samazināties, un sagaidāms, ka nākamgad rādītājs būs zemāks par robežvērtību. Tomēr mazkvalificētu darba ņēmēju ilgtermiņa bezdarba līmenis un citi ar nabadzību un sociālo atstumtību saistītie rādītāji joprojām ir salīdzinoši augsti. Igaunijas pakļautība ģeopolitiskajiem riskiem, jo īpaši konfliktam starp Krieviju un Ukrainu, pasliktina valsts izaugsmes potenciālu, un tai ir vajadzīga cieša uzraudzība. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks turpmāku padziļinātu analīzi saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.*

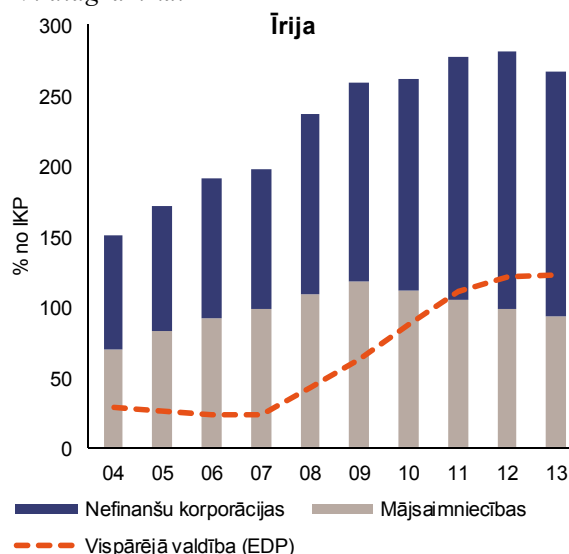
A6. diagramma. *Reālais efektīvais maiņas kurss un ULC*

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti

Īrija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Īrija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un izlēmīga politikas rīcība, jo īpaši attiecībā uz finanšu nozares norisēm, privātā un publiskā sektora parādsaistībām, lielajām bruto un neto ārējām saistībām un darba tirgu. Kā paziņots 2014. gada martā un saskaņā ar ieteikumu par eurozonu, Komisija attiecībā uz Īriju ir uzsākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību³². Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko investīciju pozīcija, privātā un publiskā sektora parāds un bezdarba līmenis.

A7. diagramma. **Parāds**

Avots: Eurostat

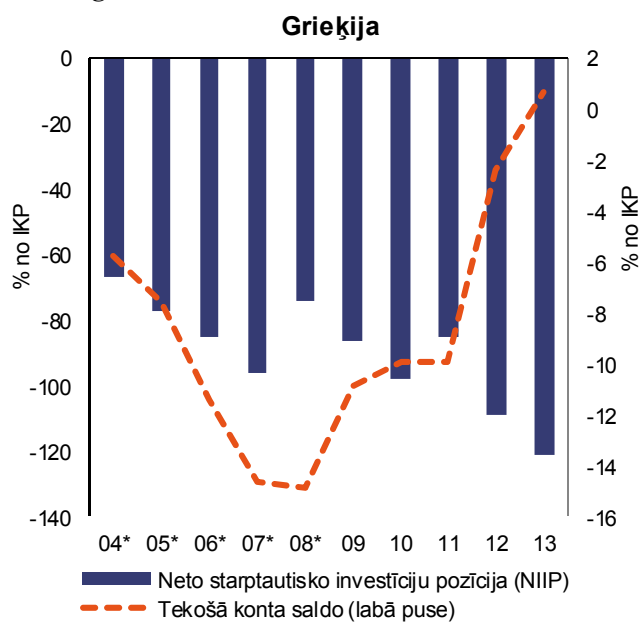
2013. gadā NIIP joprojām ir izteikti negatīva, bet kopš 2011. gada samazinās, jo privātajā sektorā notiek aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana un rodas ļoti liels tekošā konta pārpalikums. Eksporta tirgus daļas zaudējumu rādītājs tagad ir zemāks par robežvērtību, un 2013. gadā tika panākts neliels palielinājums, jo pakalpojumu eksports turpināja strauji pieaugt. Pēc konkurētspējas ievērojamas atjaunošanas pēdējos gados izmaksu konkurētspējas rādītāji tagad ir visumā stabili. Privātā sektora parāds ir samazinājies, bet joprojām ir ļoti augsts, norādot uz vajadzību vēl vairāk būtiski samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru, jo īpaši mājsaimniecībās. Attiecībā uz korporatīvo nozari parāda līmeni veicina lielu daudznacionālu uzņēmumu klātbūtne, kuriem ir augsts ārvalstu finansētu ieguldījumu līmenis un kuri ir bāzēti Īrijā, bet darbojas galvenokārt globālos tirgos. Publiskā sektora lielais parāda slogs 2013. gadā procentuālā izteiksmē no IKP vēl vairāk palielinājās, bet paredzams, ka, sākot ar 2014. gadu, tas samazināsies. Mājokļu tirgus ir sasniedzis zemāko rādītāju, un cenas patlaban atkal pieaug, jo īpaši Dublinā. Bezdarba līmenis joprojām pārsniedz indikatīvo robežvērtību, un 2014. gada vidū vairāk nekā puse no bezdarbniekiem ir bijuši bez darba vismaz divpadsmit mēnešus. Tomēr bezdarba līmenis kopš 2013. gada sākuma samazinājās, ko veicina ilgstoša darbavietu radīšana, kaut arī bezdarba līmenis (vispārējais, ilgtermiņa un jauniešu bezdarbs) joprojām ir ļoti augsts. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, kurai ir nepieciešama izlēmīga rīcība, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par riskiem, kas saistīti ar nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.*

³² Skatīt COM(2014)150, 5.3.2014., un Ieteikumu eurozonai (2014/C 247/27, OV 247, 29.7.2014., 141. lpp.). Šī īpašā uzraudzība attiecībā uz Īriju balstās uz uzraudzību, kas veicama pēc programmas darbības beigām. Jaunākais ziņojums par uzraudzību pēc programmas darbības beigām attiecībā uz Īriju ir pieejams *European Economy – Occasional Papers*, Nr. 195.

Grieķija. Kopš 2010. gada maija Grieķija ir saņēmusi finanšu palīdzību, lai atbalstītu makroekonomikas korekciju. Nelīdzsvarotības pārraudzība un korekcijas pasākumu uzraudzība tika veikta šajā kontekstā, nevis makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros. Saskaņā ar šo programmu Grieķija ir panākusi ievērojamu progresu, lai novērstu nelīdzsvarotību un samazinātu makroekonomikas riskus. Tomēr atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvās robežvērtības: neto starptautisko investīciju pozīcija, eksporta tirgus daļas zaudējumi, privātā un publiskā sektora parādi un bezdarbs.

2013. gadā turpinājās Grieķijas tekošā konta saldo korekcija, ko galvenokārt virzīja importa sarukums, neliela importa aizstāšana un augstāki ieņēmumi no tūrisma. Eksporta rezultāti, izņemot tūrisma, joprojām ir vāji. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi pēdējo piecu gadu laikā krietni pārsniedz robežvērtību. Tomēr Grieķija atgūst izmaksu konkurētspēju, kā to atspoguļo darbaspēka vienības izmaksu straujais samazinājums, ko atbalsta plašas strukturālās reformas saskaņā ar programmu. Uz saskaņoto patēriņa cenu indeksu (SPCI) balstītā reālā efektīvā valūtas kursa vērtība ir ievērojami samazinājusies. Negatīvā NIIP attiecība pret IKP vēl vairāk palielinājas no jau tā augstā līmeņa, atspoguļojot ilgās lejupslīdes ietekmi uz nominālo IKP un tekošā konta deficīta novēloto ietekmi. Mājokļu cenas 2013. gadā samazinājās, atspoguļojot dziļo lejupslīdi un notiekošo korekciju nekustamā īpašuma nozarē. Privātā sektora parāds joprojām ir liels, nedaudz pārsniedzot robežvērtību, un aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas centieni nav spējuši ievērojami samazināt privātā parāda attiecību, neraugoties uz ievērojami negatīvajām kredītu plūsmām. Valdības parāds vēl aizvien ir ļoti liels, lai gan ir paredzams, ka 2014. gadā tas sasniegs maksimumu un pēc tam pakāpeniski samazināsies. Bezdarba līmenis ir ļoti augsts, bet ir paredzams, ka 2014. gadā tas sāks samazināties. Ekonomikas norisēm ir bijusi liela ietekme uz citiem sociālajiem rādītājiem, piemēram, jauniešu bezdarbu, ilgtermiņa bezdarbu un nabadzības rādītājiem. *Finansiālās palīdzības un korekciju programmas ir palīdzējušas Grieķijai samazināt tās pārmērīgo makroekonomikas nelīdzsvarotību un pārvaldīt ar to saistītos riskus. Grieķijas situācija makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras kontekstā tiks izvērtēta pašreizējās finansiālās palīdzības programmas beigās un būs atkarīga no pasākumiem pēc programmas darbības beigām, par kuriem vēl jāvienojas.*

A8. diagramma. NIIP un TK saldo

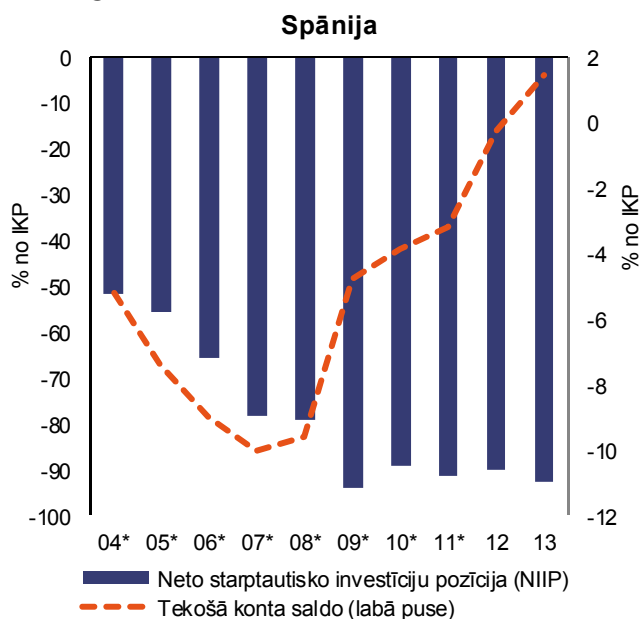
Avots: Eurostat

Piezīme: * norāda 5. MBR un EKS95 - pārrāvums laikrindās 2008. g. (NIIP) un 2009. g. (TK). Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

Spānija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Spānija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un izlēmīga politikas rīcība, jo īpaši saistībā ar augsto iekšējā un ārējā parāda līmeni. Kā paziņots 2014. gada martā un saskaņā ar ieteikumu par eurozonu, Komisija attiecībā uz Spāniju ir uzsākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību³³. Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko investīciju pozīcija, eksporta tirgus daļas, privātā sektora parāds, vispārējās valdības parāds un bezdarba līmenis.

Tekošā konta rādītājs tagad ir ievērojami zemāks par robežvērtību, jo Spānija 2013. gadā sasniedza tekošā konta pārpalikumu, kas galvenokārt izskaidrojams ar iekšzemes pieprasījuma sarukumu. Palielinoties pašmāju pieprasījumam, ārējās līdzsvarošanas izturība ir īpaši nozīmīga, vēl jo vairāk tāpēc, ka negatīvā *NIIP* joprojām ir ļoti augsta. Tomēr palielinājums 2013. gadā galvenokārt radās vērtēšanas ietekmes rezultātā, kas atspoguļo to, ka uzlabojas ieguldītāju uzticēšanās Spānijas ekonomikai. Eksporta tirgus daļu kumulatīvais zaudējums, kaut arī tas joprojām pārsniedz robežvērtību, ir būtiski samazināts 2013. gadā panāktā pieauguma dēļ, un atšķirība salīdzinājumā ar citām attīstītajām tautsaimniecībām ir novērsta. Eksporta rādītāju uzlabojumu var daļēji izskaidrot ar atjaunoto izmaksu konkurētspēju, kas ir vērojama *ULC* datos. Privātā sektora parāds joprojām ir ļoti augsts, kamēr aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana 2013. gadā turpinājās, galvenokārt pateicoties negatīvajām kredītu plūsmām, kaut gan ir novēroti arī pirmie uzlabojumi aizdevumu sniegšanā MVU. Banku pārstrukturēšana ir progresējusi, tādējādi veicinot kredītu piedāvājuma nosacījumu pakāpenisku atjaunošanu. Valdības parāds būtiski pieauga, daļēji atspoguļojot finanšu sektora bilances korekciju procesu, kā arī joprojām augsto vispārējās valdības budžeta deficītu. Mājokļu cenas un mājokļu būvniecība kā daļa no IKP 2013. gadā vēl vairāk samazinājās, taču jaunākie dati liecina, ka mājokļu tirgus stabilizējas. Ļoti augstais bezdarba līmenis Spānijā 2013. gadā vēl vairāk palielinājās, bet patlaban tas samazinās, jo IKP izaugsme kļūst pozitīva un nesenās darba tirgus reformas sāk dot rezultātus. Ļoti augstais jauniešu bezdarba un ilgtermiņa bezdarba līmenis apdraud nākotnes izaugsmes izredzes un palielina sociālo nevienlīdzību. Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, kurai ir nepieciešama izlēmīga rīcība, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par riskiem, kas saistīti ar nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.

A9. diagramma. *NIIP un TK saldo*

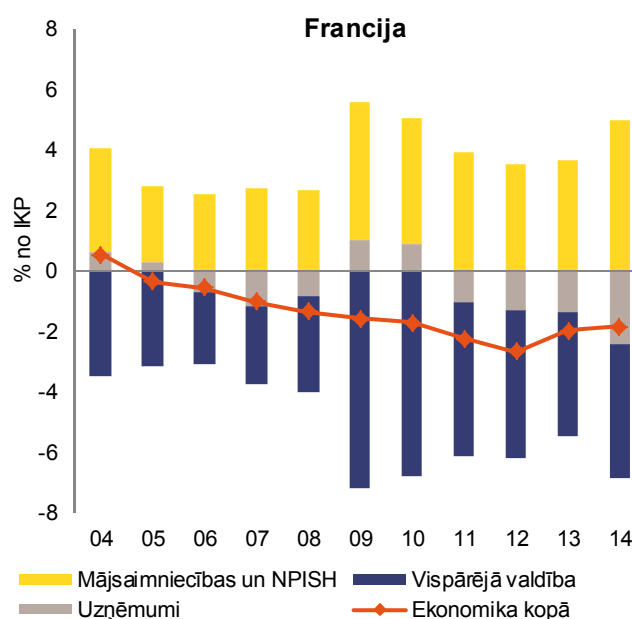
Avots: Eurostat

Piezīme: * norāda 5. MBR un EKS95 - pārrāvums laikrindās 2010. g. (TK) un 2012. g. (NIIP). Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

³³ Skatīt COM(2014)150, 5.3.2014., un Ieteikumu eurozonai (2014/C 247/27, OV 247, 29.7.2014., 141. lpp.). Šī īpaša uzraudzība attiecībā uz Spāniju balstās uz uzraudzību, kas veicama pēc programmas darbības beigām. Jaunākais ziņojums par uzraudzību pēc programmas darbības beigām attiecībā uz Spāniju ir pieejams *European Economy — Occasional Papers*, Nr. 193.

Francija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Francija joprojām saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība³⁴ un izlēmīga politikas rīcība. Nelīdzsvarotība attiecas uz tirdzniecības bilances un konkurētspējas pasliktināšanos, kā arī uz publiskā sektora parādsaistību ietekmi. Kā paziņots 2014. gada martā un saskaņā ar ieteikumu par eurozonu, Komisija attiecībā uz Franciju ir uzsākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību.

A10. diagramma. *Neto aizdevumi/aizņēmumi pa sektoriem*

Avots: Komisijas dienesti

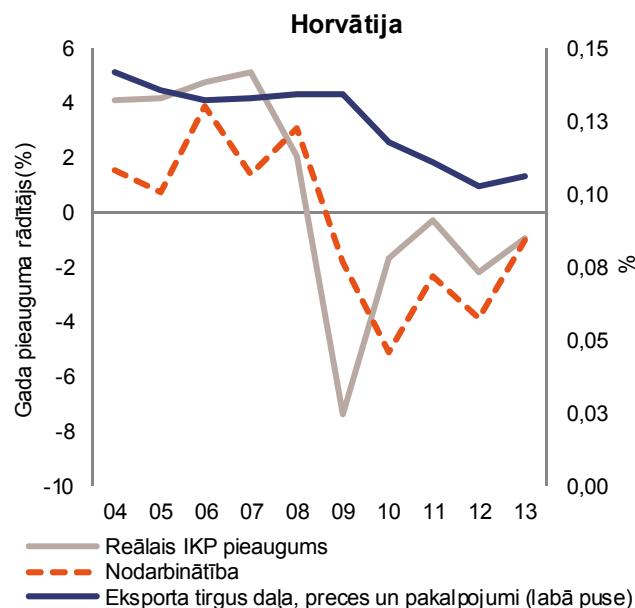
Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, eksporta tirgus daļas zaudējumi, privātā sektora parāds un vispārējās valdības sektora parāds.

Nav bijis pazīmju, ka tirdzniecības bilance un konkurētspējas tendences mainītu virzienu. Tekošajā kontā joprojām ir stabils deficīta stāvoklis robežvērtību ietvaros, kamēr *NIIP* ir mēreni negatīvs. Eksporta rādītāji joprojām ir vāji, ar vērā ņemamiem uzkrātiem eksporta tirgus daļas zaudējumiem, lai gan 2013. gadā tika panākti nelieli uzlabojumi. Darbaspēka vienības izmaksu pieaugums ir salīdzinoši zems, bet neuzrāda uzlabojumus attiecībā uz izmaksu konkurētspēju. Privātu uzņēmumu rentabilitāte joprojām ir zema, tādējādi ierobežojot aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas izredzes un spēju veikt ieguldījumus. Privātā sektora parāda līmenis pārsniedz robežvērtību un ir pielīdzināms augstajai un pieaugošajai valdības parāda attiecībai, kas tuvojas 100 procentiem no IKP. Situācija darba tirgū pasliktinās, bezdarbam pieaugot līdz tādām līmenim, kas ir ļoti tuvs robežvērtībai. Jauniešu bezdarba līmenis ir augsts un arvien pieaug. Zemas izaugsmes un inflācijas kontekstā ir īpaši svarīgi risināt Francijas makroekonomikas nelīdzsvarotību Francijas ekonomikas apmēru dēļ un tās potenciālās plašākās ietekmes dēļ, kas var skart eurozonas darbību. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto nelīdzsvarotību, kurai ir nepieciešama izlēmīga rīcība, uzskata par lietderīgu sīkāk izskatīt jautājumu par riskiem, kas saistīti ar nelīdzsvarotības noturību vai tās novēršanu.*

³⁴ Skatīt COM(2014)150, 5.3.2014., un Ieteikumu eurozonai (2014/C 247/27, OV 247, 29.7.2014., 141. lpp.). Īpašās uzraudzības ziņojumi būs publiski pieejami.

Horvātija. Komisija 2014. gada martā secināja, ka Horvātija saskaras ar pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un stingra politikas rīcība, kas attiecas uz ārējām saistībām, eksporta rezultātu pasliktināšanos, uzņēmumiem ar lielu aizņemto līdzekļu īpatsvaru un strauji pieaugošu vispārējās valdības parādu lēnās izaugsmes un sliktās pielāgošanās spējas kontekstā. Kā paziņots 2014. gada martā, Komisija attiecībā uz Horvātiju ir uzsākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību³⁵. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko investīciju pozīcija (*NIIP*), eksporta tirgus daļas zaudējumi, publiskā sektora parāds un bezdarba līmenis.

A11. diagramma. *Eksporta tirgus daļas, nodarbinātība un IKP pieaugums*

Avots: Eurostat

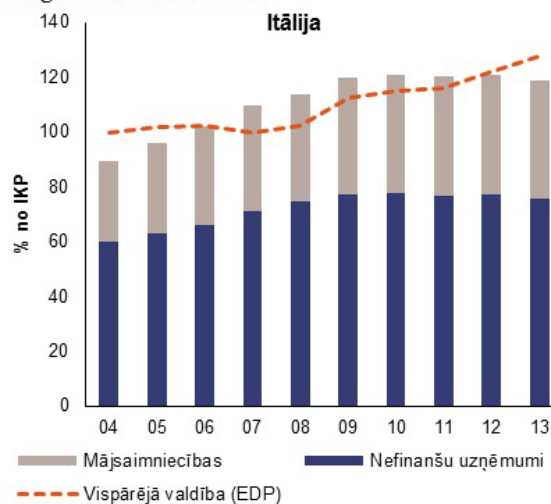
Piezīme: Nodarbinātības laikrindas balstītas uz EKS95 standartu.

Lielā negatīvā *NIIP* ir nedaudz samazinājusies, jo tekošajā kontā ir radies pārpalikums. Tekošā konta korekciju ir veicinājis sarūkošs iekšzemes pieprasījums un ieguldījumi, kam, iespējams, ir nelabvēlīga ietekme uz Horvātijas izaugsmes potenciālu. Eksporta rezultāti ir vāji un uzkrātie zaudējumi eksporta tirgus daļā joprojām ir ļoti lieli, kaut gan nesen tie ir nedaudz samazinājušies un ir panākts mērens progress. Konkurētspējas pieaugums tomēr joprojām ir ierobežots, un 2013. gadā *ULC* un reālais efektīvais maiņas kurss (*REER*) pat sāka atkal pieaugt pēc krituma perioda kopš 2010. gada. Privātā sektora parāds, kaut arī mazāks par robežvērtību, ir relatīvi augsts, salīdzinot ar līdzīgām valstīm, un vēl nesamazinās, neraugoties uz negatīvo kredītu izaugsmi. Valsts uzņēmumu pārmērīgais parāds rada papildu iespējamās saistības valdībai un norāda uz trūkumiem to pārvaldībā. Ekonomikas sarūkuma un liela budžeta deficīta dēļ valsts parāda attiecībai pret IKP ir tendence strauji pieaugt, kas lejupslīdes apstākļos apgrūtina fiskālo konsolidāciju. Lēna algu korekcija palīdz paātrināt darbavietu likvidēšanu un palielināt augsto bezdarbu. Augstais jauniešu un ilgtermiņa bezdarba līmenis, kā arī zemie aktivitātes rādītāji, vēl vairāk grauj izaugsmes izredzes, nostiprina negatīvo mijiedarbību un rada spriedzi sociālajā struktūrā. Kopumā Komisija, ņemot vērā arī 2014. gada martā konstatēto pārmērīgo nelīdzsvarotību, uzskata par lietderīgu sīkāk analizēt makroekonomikas risku noturību un uzraudzīt progresu pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanā.

³⁵ Skatīt COM(2014)150, 5.3.2014. 2014. gada novembra ziņojums ir pieejams šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/2014-11-07_croatia_mip_specific_monitoring_report_to_epc_en.pdf.

Itālija. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Itālija saskaras ar pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un spēcīga politiska rīcība. Nelīdzsvarotība jo īpaši ietver ļoti lielu valsts parādu un vāju ārējo konkurētspēju, un tā iemesls ir zems ražīguma pieaugums. Kā paziņots 2014. gada martā un saskaņā ar eurozonai adresēto ieteikumu Komisija ir sākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību attiecībā uz Itāliju³⁶. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļas zaudējumi, valsts parāda attiecība pret IKP un bezdarba līmenis.

Diagramma A12. Parāds

Avots: Eurostat.

Lai gan ārējā pozīcija tika koriģēta un sagaidāms, ka 2013. gada tekošā konta pārpalikums palielināsies vēl vairāk, šīs tendences nosaka galvenokārt vājš iekšējais pieprasījums un mērenais eksporta pieaugums. Piecu gadu laikposmā uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi joprojām ir lieli, un eksporta rādītāji arī joprojām ir vāji salīdzinājumā ar citām attīstītajām valstīm. Izmaksu konkurētspējas rādītāji ir stabili, taču neuzlabojas. Nominālo *ULC* pieaugums 2013. gadā palēninājās, un tas notika daļēji darba ražīguma stabilizēšanās dēļ pēc ievērojamā krituma pagājušajā gadā. Privātā sektora parāds ir mērens, turpretī ļoti lielā vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP turpināja pieaugt, un to izraisīja negatīva reālā izaugsme un zemā inflācija. Ekonomikas vājums atspoguļojas arī tajā, ka samazinās kapitālieguldījumu īpatsvars IKP, ko izraisa neskaidrās ekonomiskās perspektīvas un privātā sektora kredītu ievērojamā sarukšana 2013. gadā. Bezdarba līmenis Itālijā 2013. gadā turpināja palielināties, taču 2014. gada pirmajā pusē tas stabilizējās. Jauniešu bezdarbs strauji pieauga līdz ļoti augstam līmenim, un ilgtermiņa bezdarba līmenis saglabājās ļoti augsts. Aktivitātes rādītājs ir viszemākais ES. Lai gan nabadzības un sociālie rādītāji kopumā 2013. gadā bija stabili, tie joprojām ir satraucoši augsti un var negatīvi ietekmēt izaugsmes perspektīvas vidējā termiņā. Zemas izaugsmes un inflācijas kontekstā nepieciešamība risināt Itālijas pārmērīgo nelīdzsvarotību ir jo īpaši svarīga, ņemot vērā Itālijas ekonomikas apmēru un tās iespējamo ietekmi uz eurozonas darbību. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī pārmērīgas nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomikas risku saglabāšanos un uzraudzīt pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanas progresu.*

³⁶ Skatīt COM(2014) 150, 5.3.2014., un Eurozonai adresētu ieteikumu (2014/C 247/27, OV 247, 29.7.2014., 141. lpp.). 2014. gada novembra ziņojums ir pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/2014-11-07_italy_mip_specific_monitoring_report_to_epc_en.pdf.

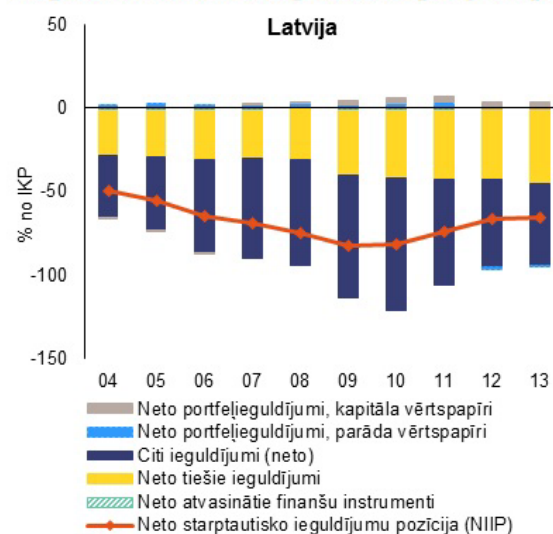
Latvija. Iepriekšējā MNNP kārtā Latvijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, *NIIP*, bezdarba līmenis un izmaiņas mājokļu cenās, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju.

Negatīvā *NIIP* ievērojami pārsniedz indikatīvo robežvērtību, kaut arī pēdējos gados tā ir samazinājusies. Vairāk nekā divas trešdaļas no neto saistībām veido uzkrātie ārvalstu tiešie ieguldījumi, un neto ārējais parāds ir mērenā līmenī. Latvijas tekošajā kontā ir neliels deficīts. Latvijas eksporta tirgus daļu pieaugums samazinās, bet joprojām kopumā ir ievērojams. Kaut arī vienības darbaspēka izmaksas iekļaujas robežvērtībās, prognozes liecina par risku, ka tuvākajā laikā robežvērtības nedaudz tiks pārsniegtas, tomēr ņemot vērā, ka uzlabojas ārpusizmaksu konkurētspēja, vienības darbaspēka izmaksas kopumā atbilst attīstības tendencēm norisēm, kas vērojamas attiecībā uz galvenajiem tirdzniecības partneriem. Valsts un privātā sektora parāda attiecība ir ievērojami zem robežvērtības. Finanšu sektorā saglabājas augsts likviditātes koeficients un kapitāla pietiekamības rādītājs, bet kredītu pieaugums joprojām ir negatīvs saistībā ar pašlaik notiekošo aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu banku nozarē. 2013. gadā mājokļu cenu pieaugums, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, tikai nedaudz pārsniedza robežvērtību, tādējādi tiek koriģēts ievērojamais kritums iepriekšējos gados. Tas, ka Latvija ir pakļauta ģeopolitiskiem riskiem, jo īpaši saistībā ar Krievijas un Ukrainas konfliktu, pasliktina valsts izaugsmes potenciālu. Bezdarba rādītājs (trīs gadu vidējais rādītājs) tuvinās robežvērtībai, un paredzams, ka tas turpinās samazināties. Arvien vairāk samazinās jauniešu bezdarba līmenis. Lai arī ilgtermiņa bezdarbs joprojām ir liels, pēdējā gada laikā tas ir ievērojami samazinājies, un tas arī mazina sociālos riskus, kas pašlaik ir augsti. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Lietuva. Iepriekšējās MNNP kārtās Lietuvā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, *NIIP* un bezdarba līmenis.

Lietuvas negatīvā *NIIP* joprojām pārsniedz robežvērtību, taču ir būtiski uzlabojusies. Turklāt neto ārējais parāds ir ievērojami mazāks, ņemot vērā

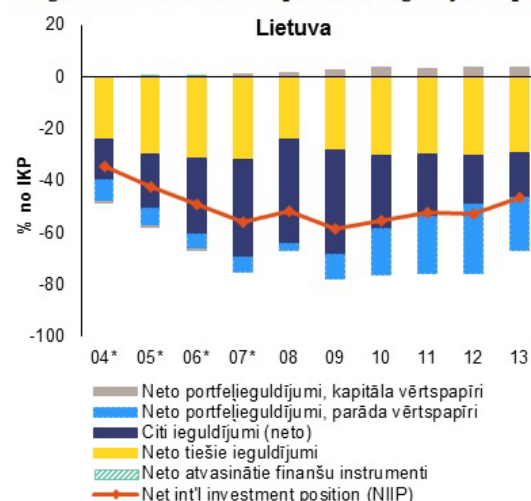
Diagramma A13. *Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija*

Avots: Eurostat

Piezīme: izņemot rezervju aktīvus

Diagramma A14. *Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija*

Avots: Eurostat.

Piezīme: * norāda BPM5 un ESA95 – pārtraukums datu sērijā 2008. gadā. Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

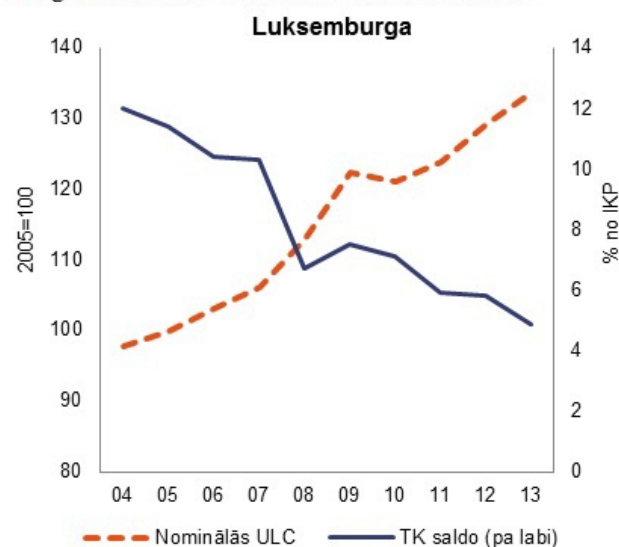
Izņemot rezervju aktīvus.

uzkrātos iekšējos ārvalstu tiešos ieguldījumus. Tekošajā kontā 2013. gadā bija neliels pārpalikums, bet tiek prognozēts, ka 2015. gadā radīsies neliels deficīts, jo pieaug iekšzemes pieprasījums. Eksporta rādītāji ir spēcīgi, un ievērojami pieaug eksporta tirgus daļas. Izmaksu konkurētspējas rādītāji ir samērā stabili, pat ņemot vērā, ka ir vērojams mērens *ULC* pieaugums saspringtāku darba tirgus apstākļu dēļ. Krievijas noteiktās sankcijas, visticamāk, īstermiņā vājinās eksportu un IKP. Kopumā tas, ka Lietuva ir pakļauta ģeopolitiskiem riskiem, jo īpaši saistībā ar Krievijas un Ukrainas konfliktu, pasliktina valsts izaugsmes potenciālu. Gan privātā sektora, gan arī valsts parāda attiecība ir samērā neliela. Privātajā sektorā turpinās aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, un jaunu kredītu pieaugums nefinanšu uzņēmumiem ir lēns. Reālās mājokļu cenas pēdējos gados ir stabilizējušās. Bezdarba, jauniešu bezdarba un ilgtermiņa bezdarba līmenis ir ievērojami pazeminājies, un sagaidāms, ka kopējais bezdarba līmenis nākamajos gados nokritīsies līdz līmenim, kas ir tuvu robežvērtībai. Labāka situācija darba tirgū sekmē nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanu, kuru līmenis joprojām ir ļoti augsts. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Luksemburga. 2014. gada martā Komisija secināja, ka makroekonomikas problēmas Luksemburgā nav būtiski makroekonomiskie riski, kurus varētu kvalificēt kā nelīdzsvarotību MNNP nozīmē. Atjauninātajā rezultātu pārskatā pāris rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, vienības darbaspēka izmaksas, privātā sektora kredīta pieaugums un privātā sektora parāds.

Luksemburgas tekošā konta ievērojamais pārpalikums 2013. gadā turpināja samazināties dinamiskā importa rezultātā un arī tādēļ, ka samazinājās investīcijas, tādējādi rādītājs trīs gadu griezumā tagad ir robežvērtību ietvaros. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi pēc ievērojama pieauguma 2013. gadā samazinājās zem robežvērtības. Vienības darbaspēka izmaksas joprojām ir samērā dinamiskas, pat ņemot vērā, ka 2013. gadā vienības darbaspēka izmaksu pieaugums bija kļuvis mērenāks. Privātā sektora, galvenokārt nefinanšu uzņēmumu, augstais parādu līmenis Luksemburgā kopumā atspoguļo lielos uzņēmumu savstarpējos pārrobežu aizdevumus, ko atsvēr apjomīgie aktīvi. Kaut arī vispārējās valdības parāda stāvoklis pašlaik ir labs, ilgākā termiņā pastāv augsts risks attiecībā uz ilgtspējību, jo uzkrājas ar sabiedrības novecošanos saistītas saistības. Joprojām pastāv iekšzemes finanšu stabilitātes riski, kas izriet no valsts lielā finanšu sektora, taču tie ir samērā ierobežoti, jo nozare ir diversificēta un tajā pašā laikā specializēta. Pašlaik vietējās bankas uzrāda stabilus kapitāla un likviditātes rādītājus. Tomēr mājokļu cenu dinamika raisa bažas. Lai gan straujas cenu korekcijas risks šķiet ļoti zems, pastāv bažas no piedāvājuma puses un samazinās investīcijas mājokļu būvniecībā. Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.

Diagramma A15. ULC un tekošā konta saldo

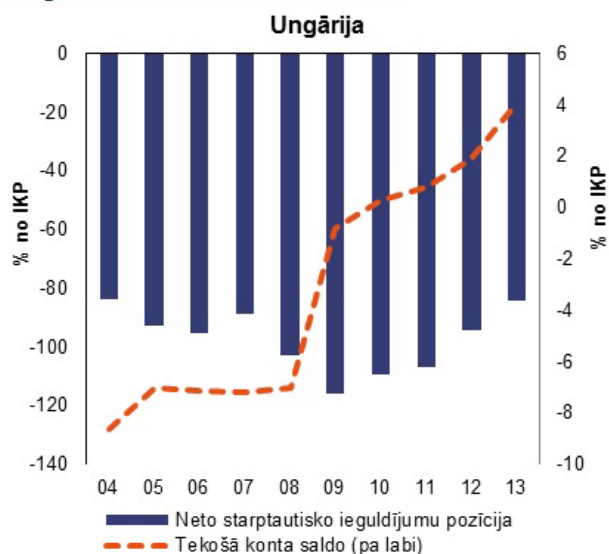

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti

Ungārija. 2014. gada martā Komisija secināja, ka makroekonomiskajai situācijai Ungārijā ir nepieciešama uzraudzība un izšķiroša politiska rīcība, jo īpaši attiecībā uz ļoti negatīvās neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas (*NIIP*) ilgstošu koriģēšanu un samērā augsto valsts parādu³⁷. Atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, *NIIP*, eksporta tirgus daļas zaudējumi, valdības parāds un bezdarba līmenis.

Pieaugošie tekošā un kapitāla konta pārpalikumi kopš 2010. gada ir nodrošinājuši to, ka *NIIP* pastāvīgi samazinās, lai gan tā joprojām ir ļoti augsta. Šos uzlabojumus tekošajā kontā līdz šim ir veicinājis galvenokārt zems iekšzemes pieprasījums, un eksporta rādītāji kopumā ir bijuši vāji, kā rezultātā radās lieli uzkrātie tirgus daļu zaudējumi. Tajā pašā laikā vienības darbaspēka izmaksu izaugsme ir bijusi samērā dinamiska, lai gan reālais efektīvais valūtas kurss ir samazinājies. Privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana ir turpinājusies sarežģītā situācijā, jo ir liels ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvars, pārmērīgs slogs finanšu sektoram, negatīvas kredītu plūsmas un turpina samazināties mājokļu cenas, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju. Tomēr kopš 2013. gada vidus aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas temps ir palēninājies subsidētu aizdevumu shēmu un izaugsmes dēļ. Vispārējās valdības parāds turpināja pakāpeniski samazināties, taču samazinājuma tendence nav pietiekami stabila, ņemot vērā negatīvas ietekmes iespējamību. Negatīvā mijiedarbība starp ierobežoto ekonomikas izaugsmes potenciālu un risku, kas saistīts ar valūtas kursa svārstībām, var pastiprināt valsts neaizsargātību. Bezdarba rādītājs nedaudz pārsniedz robežvērtību galvenokārt tādēļ, ka ir palielinājies līdzdalības līmenis, un ir sagaidāms, ka tas vēl vairāk uzlabosies. Jauniešu situācija darba tirgū ir uzlabojusies, bet ilgtermiņa bezdarba līmenis joprojām ir augsts. Aktivitātes rādītājs ir pieaudzis, taču joprojām ir viens no zemākajiem ES. Tomēr visi nabadzības rādītāji kopš krīzes sākuma turpināja ievērojami pasliktināties. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī to, ka 2014. gada martā tika konstatēta nelīdzsvarotība, kam ir nepieciešama izšķiroša rīcība, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt riskus, kas saistīti ar nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.*

Diagramma A16. *NIIP un TK saldo*

Avots: Eurostat.

³⁷ Bez MNPP un citām standarta uzraudzības procedūrām Komisija ir cieši uzraudzījusi ekonomikas attīstību un politikas īstenošanu Ungārijā saskaņā ar uzraudzību pēc programmas darbības beigām. Jaunākais ziņojums ir pieejams tīmekļa vietnē http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/documents/hu_efc_note_5th_pps_mission_en.pdf.

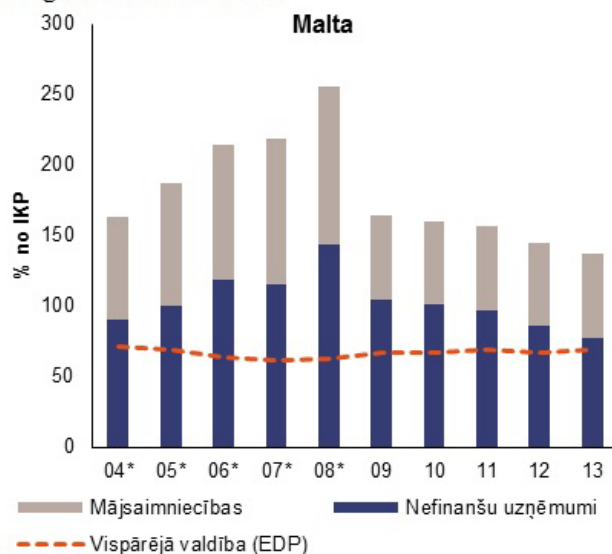
Malta. 2014. gada martā Komisija secināja, ka makroekonomikas problēmas Maltā nav būtiski makroekonomiskie riski, kurus varētu kvalificēt kā nelīdzsvarotību MNNP nozīmē. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, nominālo vienības darbaspēka izmaksu izmaiņas un valsts un privātā sektora parādsaistības.

Ārējā līdzsvarošanā ir gūti panākumi, un tekošā konta saldo 2013. gadā uzrādīja pārpalikumu. Sagaidāms, ka lielāks importa apjoms saistībā ar lieliem investīciju projektiem 2014.–2015. gadā radīs tekošā konta saldo pagaidu pasliktināšanos. Neraugoties uz ārējā saldo uzlabojumiem pēdējos gados, Maltas eksporta tirgus daļa 2013. gadā samazinājās jau piekto gadu pēc kārtas, kaut gan uzkrātās izmaiņas joprojām ir

indikatīvo robežvērtību ietvaros. Nominālo vienības darbaspēka izmaksu pieaugums nedaudz pārsniedz robežvērtību. Šī attīstības tendence atspoguļo ekonomikas mainīgo struktūru, bet, ja tā turpināsies, var arī liecināt par konkurētspējas vājināšanās riskiem. Samērā augstais privātā sektora parāda līmenis, kas koncentrējies nefinanšu uzņēmumos, turpina samazināties, kas daļēji notiek noturīgās ekonomikas izaugsmes dēļ, bet arī uzņēmumiem izsniedzamo kredītu negatīvās plūsmas dēļ, jo bankas ir ieviesušas stingrākus aizdevumu standartus, it sevišķi būvniecības nozarei. Valsts parāda attiecība pret IKP ir turpinājusi palielināties, taču sagaidāms, ka, sākot no nākamā gada, tā stabilizēsies un samazināsies. Lai gan lielajā un galvenokārt starptautiski orientētajā banku nozarē notiek aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, tās ietekme uz saimniecisko darbību ir bijusi ierobežota, jo banku bilancēs rezidentu aktīvu un saistību daļa ir neliela. Stabila mājokļu cenu attīstība, noturīgs nodarbinātības pieaugums, neraugoties uz samērā zemo aktivitātes rādītāju, kā arī zems bezdarba līmenis samazina iekšējās nelīdzsvarotības rašanās risku. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Nīderlande. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Nīderlande saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, jo īpaši saistībā ar pastāvīgajām korekcijām mājokļu tirgū un mājāsaimniecību sektora parādsaistību augsto līmeni. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti: tekošā konta pārpalikums, eksporta tirgus daļu zaudējumi, privātā sektora parāda līmenis un publiskā sektora parāds.

Diagramma A17. Parāds

Avots: Eurostat.

Piezīme: * norāda ESA95 – pārtraukums datu sērijā 2009. gadā attiecībā uz mājāsaimniecību un nefinanšu uzņēmumu parādu. Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

Nemainīgi lielais tekošā konta pārpalikums Nīderlandē ir radies lielu ietaupījumu un strukturāli vāju iekšzemes privāto investīciju rezultātā, kas 2013. gadā vēl vairāk samazinājās. Tomēr sagaidāms, ka pakāpeniska atveseļošanās veicinās investīcijas 2014. gadā un turpmāk un tādējādi radīs nelielu samazinošu ietekmi uz tekošā konta pārpalikumu. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi ir nedaudz samazinājušies pēc neliela pieauguma 2013. gadā, daļēji sakarā ar reeksporta dinamiku. Vienības darbaspēka izmaksu pieaugums ir bijis pozitīvs un ir robežvērtību ietvaros. Privātā sektora parāds ir stabili turējies līmenī, kas krietni pārsniedz robežvērtību, neraugoties uz zināmu

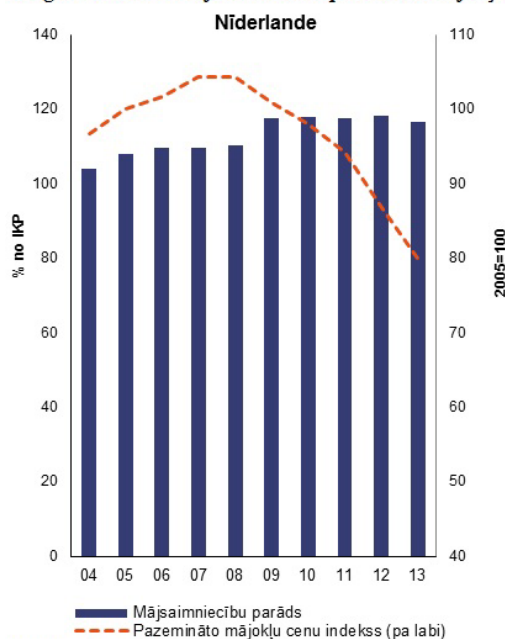
mājsaimniecību aizņemto līdzekļu īpatsvara aktīvu samazināšanu. Riskus samazina privātā sektora lielle finānsu aktīvu krājumi. Turklāt politikas izmaiņas, piemēram, nodokļu atskaitījumu par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem un aizdevuma un nodrošinājuma vērtības attiecības samazināšana, sekmēs mājsaimniecību aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un padarīs finānsu sektoru līdzsvarotāku. Šķiet, ka mājokļu tirgus atgūstas, jo kāpj mājokļu cenas un pieaug darījumu un būvatļauju skaits, tādējādi radot iespējas palielināt mājsaimniecību ieguldījumus. Vispārējās valdības parāds saglabājas stabilā līmenī virs robežvērtības. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.*

Austrija. Iepriekšējās MNKP kārtās Austrijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā pāris rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi un vispārējās valdības sektora parāds.

Tekošajā kontā joprojām ir stabils un mērens pārpalikums, un *NIIP* ir tuvu nullei. Ievērojamie uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi ir samazinājušies pēc neliela pieauguma 2013. gadā, jo Austrijas ekonomika ir guvusi labumu no tās piegādes ķēdes integrācijas Vācijā un Centrāleiropā. Jaunākie eksporta rādītāji kopumā atbilst ES partneru rādītājiem.

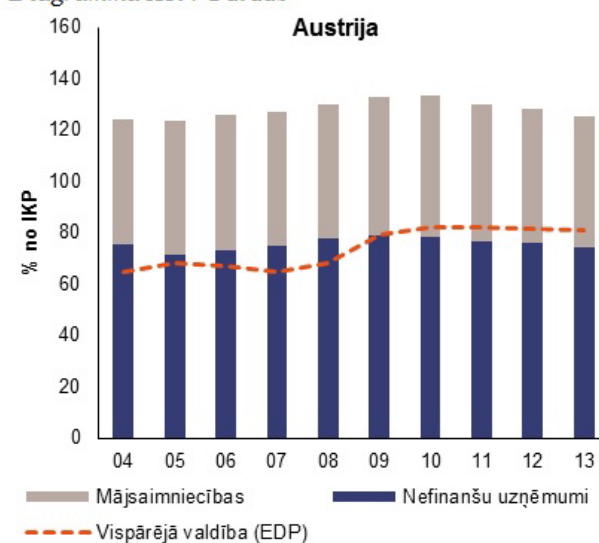
Bažas par izmaksu konkurētspēju, šķiet, ir nelielas, jo vienības darbaspēka izmaksu pieaugums ir mērens un zem robežvērtības, un *REER* attīstība atbilst eurozonas partneru

Diagramma A18. Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

Avots: Eurostat.

Diagramma A19. Parāds

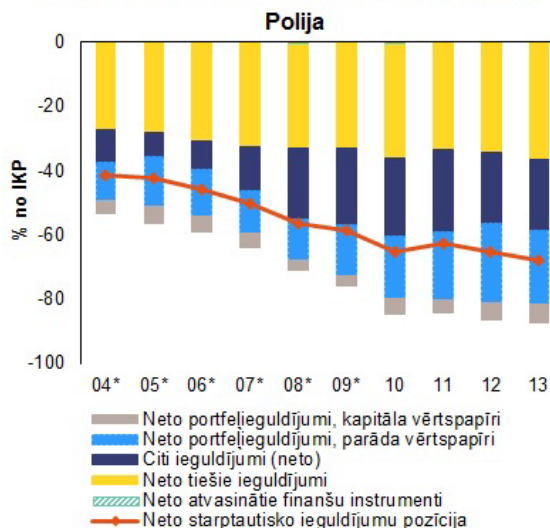
Avots: Eurostat.

rādītājiem. Privātā sektora parāds ir samērā stabilā līmenī nedaudz zem robežvērtības. Privātā sektora kredītu plūsma ir saglabājusies mēreni pozitīva. Vispārējās valdības parāds joprojām pārsniedz robežvērtību, tostarp ar krīzi saistītās finanšu sektora iestāžu pārstrukturēšanas un rekapitalizācijas dēļ, kas, sagaidāms, 2014. gadā palielinās valsts parādu par aptuveni 6 procentpunktiem no IKP. Kaut gan joprojām saglabājas ievērojami riski, negatīva mijiedarbība starp vispārējās valdības un finanšu sektoru ir samazināta, daļēji pateicoties galveno finanšu iestāžu pārstrukturēšanas procesam. Tomēr banku sektora ciešā integrācija Centrāleiropas, Austrumeiropas un Dienvidaustrumeiropas valstīs nozīmē, ka Austrijas banku sistēma ir pakļauta ģeopolitiskajiem riskiem, kā arī makrofinansiālajai situācijai šajos tirgos. Taču šķiet, ka šie riski kopumā ir nedaudz zemāki nekā iepriekš, turklāt papildus notiek arī pakāpeniska Austrijas banku aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana, par ko liecina finanšu sektora saistību samazināšanās un pāreja uz valstīm ar mazāku risku, kā arī stabilāki vietējie finansējuma avoti. Attiecībā uz mājokļu cenām ir pazīmes, ka mājokļu cenu spēcīgais kāpuma temps, kas novērots 2012. gadā, ir ievērojami samazinājies, lai gan samazinājums visā valstī ir atšķirīgs. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Polija. Iepriekšējās MNNP kārtās Polijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, *NIIP* un bezdarba līmenis.

NIIP joprojām ir ļoti negatīva un 2013. gadā turpināja nedaudz pasliktināties. Tomēr neto ārējais parāds ir ievērojami mazāks par *NIIP*, jo ārvalstu tiešie ieguldījumi veido lielu daļu ārvalstu saistību. Tekošā konta deficīts uzlabojās un pirmo reizi kopš 2007. gada ir robežvērtības ietvaros, pateicoties tirdzniecības bilances pārpalikumam un mazākam deficītam ienākumu kontā. Kopumā eksporta tirgus daļa pēdējos piecos gados ir bijusi stabila, lai gan zaudējumi pēdējos gados tika kompensēti ar ieguvumiem 2013. gadā. Privātā sektora parāds procentos no IKP joprojām ir viens no mazākajiem ES un ir tikai nedaudz palielinājies. Valsts parāds kopumā ir saglabājis stabils līmenī, kas ir nedaudz zem robežvērtības, un sagaidāms, ka 2014. gadā tas samazināsies galvenokārt saistībā ar nesenajām izmaiņām otrā pensiju līmeņa sistēmā. Banku nozarē ir pietiekams kapitalizācijas līmenis, tā ir likvīda un rentabla; privātā sektora kredītu plūsma joprojām ir maza salīdzinājumā ar laikposmu pirms 2007. gada, taču tā ir pozitīva. Hipotekārie kredīti ārvalstu valūtā joprojām veido lielu daļu no kopējiem hipotekārajiem kredītiem, taču to apjoms aizvien samazinās. Pārskata periodā bezdarba līmenis sasniedza robežvērtību, bet jaunākie dati liecina par lejupejošu tendenci, kas varētu būt apdraudēta, ņemot vērā iespējamo negatīvo ietekmi uz ekonomiku, ko rada spriedze starp Krieviju un Ukrainu, un ekonomikas apstākļus ES, kas ir sliktāki, nekā iepriekš prognozēts. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Diagramma A20. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija

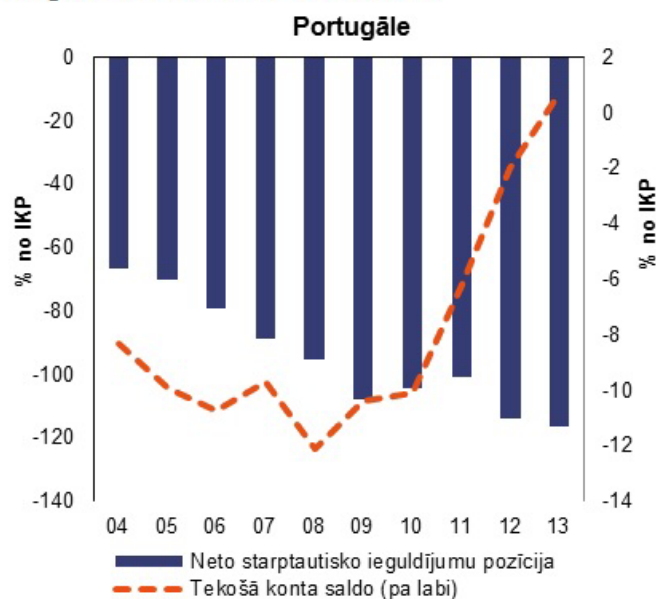
Avots: Eurostat.

Piezīme: * norāda BPM5 un ESA95 – pārtraukums datu sērijā 2010. gadā. Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

Izņemot rezervju aktīvus.

Portugāle. No 2011. gada maija līdz 2014. gada jūnijam Portugāle saņēma finansiālu palīdzību makroekonomikas korekciju programmas atbalstam³⁸. Attiecīgi nelīdzsvarotības uzraudzība un korektīvo pasākumu pārraudzība notika šajā kontekstā, nevis saskaņā ar MNNP. Savas programmas ietvaros Portugāle ir guvusi ievērojamus panākumus attiecībā uz ekonomisko grūtību novēršanu un makroekonomikas risku samazināšanu. Tomēr atjauninātajā rezultātu pārskatā vairāki rādītāji joprojām pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, *NIIP*, privātā sektora parāds, valsts parāds un bezdarba līmenis.

Diagramma A21. *NIIP un TK saldo*

Avots: Eurostat.

Negatīvā *NIIP* ir ļoti augsta, un tai ir bijusi tendence pieaugt. Tomēr *NIIP* pieaugums ir palēninājies un gandrīz apstājies, jo tekošais konts līdzsvarojas, ko veicinājis eksporta pieaugums un importa samazināšanās. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi samazinājās zem robežvērtības saistībā ar ieguvumiem 2013. gadā. Šie nesenie ieguvumi atbilst izmaksu konkurētspējas uzlabošanās pazīmēm, par ko liecina tas, ka pakāpeniski samazinās vienības darbaspēka izmaksas un *REER* ir stabils. Privātā sektora parāda līmenis ir ļoti augsts, un mājsaimniecību un uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas centieni ir tikai nedaudz mazinājuši privātā sektora parāda attiecību. Valsts parāds arī joprojām ir ļoti liels, lai gan sagaidāms, ka 2014. gadā tas būs sasniedzis maksimumu un pēc tam pakāpeniski samazināsies. Neraugoties uz nesējiem notikumiem attiecībā uz konkrētu banku, Portugāles banku nozare ir veiksmīgi stabilizēta, jo banku kapitalizācija ir pietiekama un piekļuve tirgus likviditātei turpina uzlaboties. Tomēr liels ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvars un nelabvēlīga vispārējā ekonomikas vide joprojām liek bankām būt neaizsargātām pret makroekonomiskiem satricinājumiem un ierobežo to spēju nodrošināt finansējumu reālajai ekonomikai. Bezdarba līmenis joprojām ir ļoti augsts, kaut gan pēc maksimuma sasniegšanas 2013. gada sākumā tas ir turpinājis pakāpeniski samazināsies. Jauniešu bezdarba un ilgtermiņa bezdarba līmenis ir ļoti augsts, un arī citi sociālie rādītāji joprojām raisa bažas. *Saistībā ar Portugāles integrāciju parastajā ES uzraudzības ciklā Komisija atzīst par lietderīgu turpināt izvērtēt riskus, kas saistīti ar padziļinātu analīzi, lai novērtētu, vai saglabājas nelīdzsvarotība.*

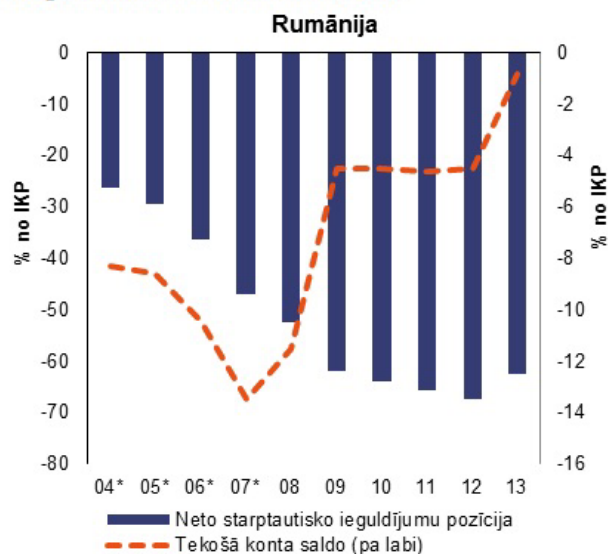
Rumānija. Rumānija kopš 2009. gada pavasara saņēma finansiālu palīdzību (piesardzības nolūkos) korekciju programmas atbalstam, ņemot vērā atlikušos riskus saistībā ar tās maksājumu bilanci. Šajā sakarā ir veikta nelīdzsvarotības uzraudzība un korektīvo pasākumu pārraudzība. Tomēr kopš 2013. gada rudenī tika panākta vienošanās par pašreizējo kārtību, programmas pārskatīšana nav veiksmīgi pabeigta, un programmu paredzēts pabeigt līdz

³⁸ Novērtējumu par korekciju programmas vispārējo īstenošanu un Portugāles ekonomikas politiskajām problēmām skatīt "Portugāles ekonomikas korekciju programma 2011.–2014. gadam", *European Economy-Occasional Papers*, 202.

2015. gada septembrim. Atjauninātajā rezultātu pārskatā neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (NIIP) joprojām krietni pārsniedz indikatīvo robežvērtību.

Rumānijas ļoti negatīvā NIIP atspoguļo tekošā konta deficīta uzkrāšanos pirmskrīzes periodā, ko lielā mērā finansēja ar ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem. Tas nozīmē, ka neto ārējais parāds ir nedaudz mazāks nekā NIIP, kaut gan tas vēl aizvien ir augsts. Tekošajā kontā bija vērojama līdzsvarošanās, bet 2013. gadā joprojām bija neliels deficīts, kas, sagaidāms, nedaudz palielināsies turpmākajos gados. Ārvalstu tiešie ieguldījumi joprojām ir krietni zem pirmskrīzes līmeņa. Eksporta rādītāji ir bijuši spēcīgi, un Rumānija ieguva tirgus daļas, jo īpaši 2013. gadā. Darba ražīgums kopš 2012. gada ir ievērojami atjaunojies, bet vienības darbaspēka izmaksas 2013. gadā kāpa. Privātā sektora parāds ir salīdzinoši zems, un tiek lēsts, ka 2013. gadā tas būs ievērojami samazinājies, ko veicina spēcīga nominālā izaugsme. Finanšu sektorā ir pietiekams kapitalizācijas līmenis, un tā ir likvīda, taču starpniecības līmenis joprojām ir zems. Lai gan 2014. gadā bija vērojams nozīmīgs samazinājums, aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas spiediens un lielais ienākumus nenesošo aizdevumu apjoms ietekmē kreditēšanas pieaugumu privātajā sektorā. Mājokļu tirgū turpinās korekcijas attiecībā uz mājokļu cenām, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, kaut arī lēnākā tempā nekā iepriekšējos gados. Vājš nekustamā īpašuma tirgus rada problēmas banku aizdevumu portfeļiem, kas lielā mērā ir nodrošināti ar hipotēkām. Darba tirgū jauniešu bezdarba līmenis un to jauniešu īpatsvars, kas nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā, vēl joprojām ir augsts, bet aktivitātes rādītājs joprojām ir viens no zemākajiem ES. Nabadzības un sociālās atstumtības līmenis ir viens no augstākajiem ES. *Secīgās finansiālās palīdzības programmas ir palīdzējušas samazināt ekonomikas riskus Rumānijā. Ņemot vērā kavējumus attiecībā uz pusgada pārskatu pabeigšanu par piesardzības aizdevumiem, kurus paredzēts pabeigt līdz 2015. gada septembrim, Rumānija būtu no jauna jāiesaista MNNP uzraudzībā. Tas ietver padziļināta pārskata sagatavošanu, lai turpinātu analizēt nelīdzsvarotības un risku saglabāšanos vai to novēršanu.*

Diagramma A22. NIIP un TK saldo

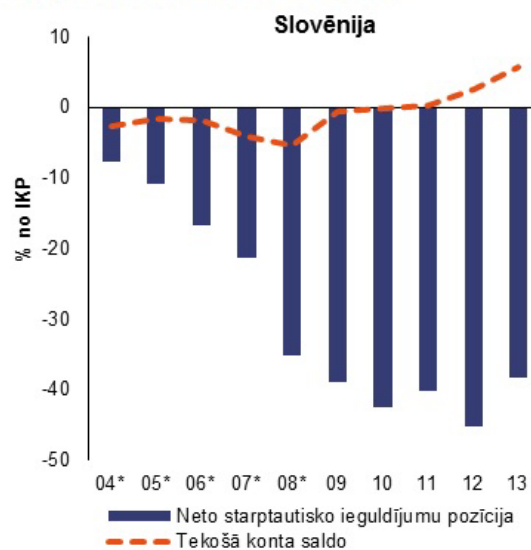

Avots: Eurostat.

*Piezīme: * norāda BPM5 un ESA95 – pārtraukums datu sērijā 2005. gadā (TK) un 2008. gadā (NIIP). Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.*

Slovēnija. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Slovēnija saskaras ar pārmērīgu makroekonomikas nelīdzsvarotību, kam nepieciešama īpaša uzraudzība un pastāvīga spēcīga politiska rīcība. Izšķiroša rīcība ir jo īpaši nepieciešama, lai risinātu jautājumus saistībā ar riskiem, kas izriet no ekonomiskās struktūras, kuru raksturo vāja uzņēmumu pārvaldība, liela valsts līdzdalība, augsts uzņēmumu aizņemto līdzekļu īpatsvars, izmaksu konkurētspējas mazināšanās un pieaugošs valsts parāda līmenis. Kā paziņots 2014. gada martā un saskaņā ar eurozonai adresēto ieteikumu Komisija ir sākusi politikas īstenošanas īpašu uzraudzību attiecībā uz Slovēniju³⁹. Atjauninātajā rezultātu pārskatā daži rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, neto starptautisko ieguldījumu pozīcija, eksporta tirgus daļu izmaiņas un vispārējās valdības parāds.

Diagramma A23. NIIP un TK saldo

Avots: Eurostat.

Piezīme: * norāda BPM5 un ESA95 – pārtraukums datu sērijā 2009. gadā (TK). Sīkāku informāciju skatīt statistikas pielikumā.

Attiecībā uz tekošo kontu turpinājās strauja korekcija, un 2013. gadā tika sasniegts ievērojams pārpalikums, jo pieauga eksports un samazinājās iekšzemes pieprasījums. Tādējādi krietni uzlabojās Slovēnijas neto starptautisko ieguldījumu pozīcija, kaut gan tā joprojām ir nedaudz virs robežvērtības. Pēc piecu gadu ilgas samazināšanās Slovēnijas eksporta tirgus daļa 2013. gadā palielinājās. Cenu un izmaksu konkurētspējas atjaunošanās ir bijusi ierobežota, jo vienības darbaspēka izmaksas stabilizējās tikai pēc straujā pieauguma, kas bija vērojams pirmajos krīzes gados. Privātā sektora parāds turpināja samazināties, kas notika uzņēmumu parādsaistību samazināšanās rezultātā. To lielā mērā noteica kreditēšanas samazināšanās, nevis esošo uzkrāto parādu pārstrukturēšana. Pašreiz notiekošā aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšana finanšu sektorā 2013. gadā ievērojami paātrinājās, jo ienākumus nenesošie aizdevumi tika nodoti valstij piederošajai Banku aktīvu pārvaldības sabiedrībai un valdība veica banku rekapitalizāciju. Tādējādi strauji pieauga valdības kopējais parāds, kas pašlaik ievērojami pārsniedz robežvērtību. Bezdarba līmenis 2013. gadā sasniedza maksimumu un ir zem indikatīvās robežvērtības. Tomēr ilgtermiņa bezdarbs 2013. gadā sasniedza rekordaugstu līmeni. Kopumā Komisija, ņemot vērā arī pārmērīgas nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, uzskata par lietderīgu turpināt analizēt makroekonomisko risku saglabāšanos un uzraudzīt pārmērīgās nelīdzsvarotības novēršanas progresu.

³⁹ Skatīt COM(2014) 150, 5.3.2014., un Eurozonai adresētu ieteikumu (2014/C 247/27, OV 247, 29.7.2014., 141. lpp.). Īpašas uzraudzības ziņojumi tiks publiskoti.

Slovākija. Iepriekšējās MNNP kārtās Slovākijā netika konstatēta makroekonomikas nelīdzsvarotība. Atjauninātajā rezultātu pārskatā pāris rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, *NIIP* un bezdarba līmenis.

Slovākijas *NIIP* 2013. gadā nedaudz samazinājās, bet tās ārējā parāda līmenis joprojām ir zems un samērā stabils, ņemot vērā ārvalstu tiešo ieguldījumu lielo uzkrājumu. Tekošā konta saldo ir uzlabojies, un 2012. un 2013. gadā bija neliels pārpalikums. Eksporta rādītāji ir stabili, un 2013. gadā bija tikai nelieli uzkrātie tirgus daļu zaudējumi un dažī ieguvumi. Cenu un izmaksu konkurētspējas izmaiņas nerada pamatu bažām, jo gan *REER*, gan vienības darbaspēka izmaksu pieaugums ir stabils. Privātā sektora parāds mēreni pozitīvu kredīta plūsmu rezultātā ir bijis stabils. Banku nozarē joprojām ir pietiekams kapitalizācijas līmenis, un tiek lēsts, ka kopējās saistības 2013. gadā ir nedaudz samazinājušās.

Vispārējās valdības parāda attiecība 2013. gadā turpināja pieaugt, taču joprojām nepārsniedz robežvērtību. Pēc samazināšanās četrus gadus pēc kārtas mājokļu cenas 2013. gadā stabilizējās. Darba tirgus rādītāji liecina, ka ekonomikas izaugsme un nodarbinātībā saglabājas lielas reģionālās atšķirības. Bezdarbs joprojām ir vissteidzamākais ekonomikas politikas jautājums, ņemot vērā tā sociālās sekas. Lielākā daļa bezdarbnieku ir ilgtermiņa bezdarbnieki, kas liek domāt, ka tā ir strukturāla problēma, un arī jauniešu bezdarbs ir nopietns jautājums. *Kopumā Komisija šajā posmā neveiks papildu padziļinātu analīzi saistībā ar MNNP.*

Somija. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Somija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, jo īpaši saistībā ar notikumiem konkurētspējas jomā. Atjauninātajā rezultātu pārskatā trīs rādītāji pārsniedz indikatīvās robežvērtības, proti, eksporta tirgus daļu izmaiņas, eksporta tirgus daļu izmaiņas un privātā sektora parāda līmenis.

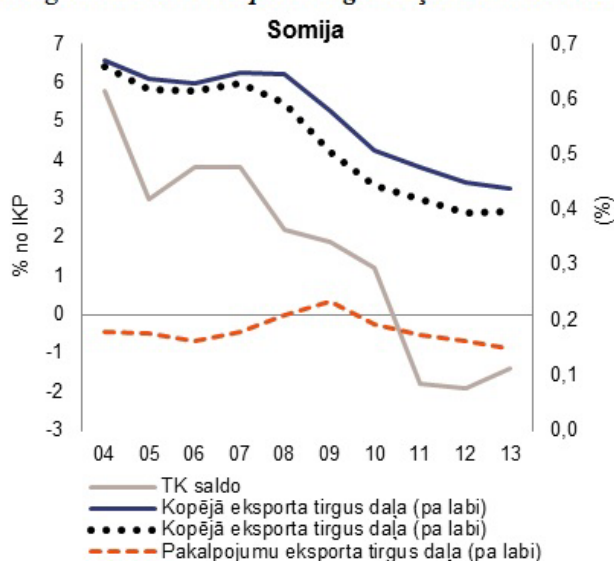
Tendence samazināties ārējai pozīcijai, kā rezultātā radies mērens tekošā konta deficīts, 2013. gadā stabilizējās, bet Somijas pozitīvā *NIIP* nedaudz pavājinājās. Somijas eksporta tirgus daļa samazinājās straujāk nekā jebkurā citā ES valstī. Lai gan lielāko daļu zaudējumu

Diagramma A24. *Darba tirgus un sociālie rādītāji*

Avots: Eurostat.

Diagramma A25. *Eksporta tirgus daļas un TK saldo*

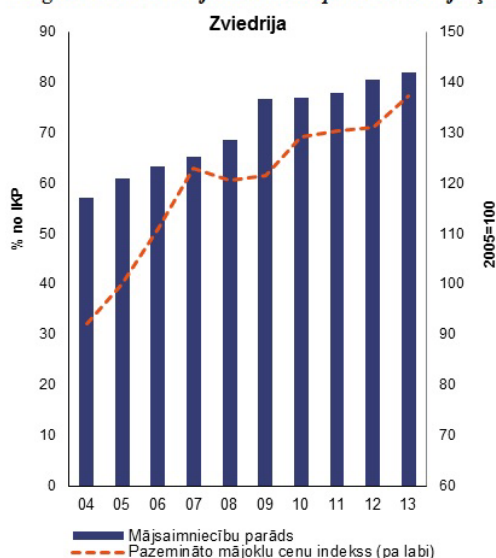
Avots: Eurostat.

Somija cieta 2009.–2010. gadā, Somijā nav mērenu eksporta tirgus daļu ieguvumu, kas novēroti vairākumā citu ES valstu. Nelabvēlīgas vienības darbaspēka izmaksu izmaiņas arī negatīvi ietekmē izmaksu konkurētspēju. Lai gan tiek veikta tradicionālo rūpniecības nozaru pārstrukturēšana, ir jāpievērš uzmanība iespējamajām strukturālajām nepilnībām, kas ir konkurētspējas samazināšanās pamatā un ierobežo pielāgošanās spējas gan privātajā, gan valsts sektorā. Privātā sektora parāda attiecība pret IKP joprojām ir samērā liela, un lielāko tā daļu veido uzņēmumu parāds. Tajā pašā laikā finanšu sektora saistību samazināšanās 2013. gadā liecina par aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanos. 2013. gadā turpinājās neliels mājokļu reālo cenu kritums, un tas samazina mājokļu tirgus pārkaršanas risku. Tomēr īpaša uzmanība jāpievērš aizvien lielākajām reģionālajām atšķirībām. Pieaug bezdarba līmenis, un apstākļi izaugsmei joprojām ir ļoti nelabvēlīgi. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.*

Zviedrija. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Zviedrija saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, jo īpaši saistībā ar mājsaimniecību parādiem un mājokļu tirgus neefektivitāti. Atjauninātajā rezultātu pārskatā tekošā konta pārpalikums, eksporta tirgus daļu zaudējumi un privātā sektora parāds pārsniedz attiecīgās indikatīvās robežvērtības.

Tekošā konta pārpalikums saglabājas stabils, nedaudz virs robežvērtības, un tas atspoguļo samērā lielos ietaupījumus gan privātajā, gan vispārējās valdības sektorā, kā arī pieticīgu investīciju līmeni pēdējos gados, lai gan ir sagaidāms, ka tas pieaugs. Zviedrija gadu gaitā ir zaudējusi lielu eksporta tirgus daļu, un, lai gan šie zaudējumi 2013. gadā palēninājās, uzkrāto zaudējumu vērtība pārsniedz robežvērtību. Tomēr izmaksu konkurētspējas rādītāji neliecina par problēmām, jo vienības darbaspēka izmaksu pieaugums 2013. gadā ir samērā zems. Augstais privātā sektora parāda līmenis ir stabils, taču tam joprojām ir jāpievērš uzmanība. Uzņēmumu parādsaistības kopš 2009. gada ir mazinājušās, bet joprojām ir lielas, un sagaidāms, ka tās atkal palielināsies, jo pieaug kredītu plūsmas. Mājsaimniecību parāda pieaugums pēc hipotēku reformas palēninājās, bet mājsaimniecību parāds kopš 2012. gada atkal ir palielinājies. Vispārējās valdības parāds ir samērā mazs. Mājokļu cenas, kas koriģētas, ņemot vērā inflāciju, 2011. un 2012. gadā stabilizējās augstā līmenī, un kopš 2013. gada vidus atkal ir sākušas kāpt straujāk, un mājokļu tirgū joprojām ir vērojama nelīdzsvarotas attīstības tendence un nopietnas piedāvājuma problēmas. Banku riski ir nelieli, lai gan augstais mājsaimniecību parāda līmenis padara bankas vairāk neaizsargātas pret uzticības zaudējumu gadījumā, ja mājokļu cenas būtiski samazināsies. Tā kā tās lielā mērā balstās uz tirgus finansējumu, uzticības krīze varētu strauji palielināt banku finansējuma izmaksas un saasināt aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas problēmu. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.*

Diagramma A26. Mājsaimniecību parāds un mājokļu cenu indekss

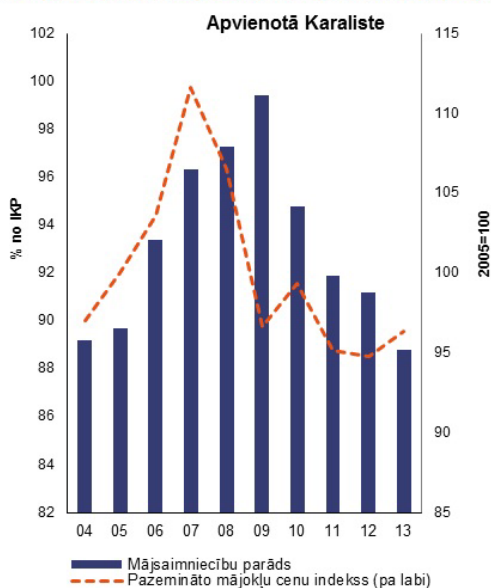

Avots: Eurostat.

Apvienotā Karaliste. 2014. gada martā Komisija secināja, ka Apvienotā Karaliste saskaras ar makroekonomikas nelīdzsvarotību, jo īpaši māj-saimniecību parāda jomā, kas ir saistīts ar augsto hipotekārā parāda līmeni un mājokļu tirgus strukturālajām iezīmēm, kā arī valsts eksporta tirgus daļas samazināšanās dēļ. Atjauninātajā rezultātu pārskatā trīs rādītāji pārsniedz indikatīvo robežvērtību, proti, eksporta tirgus daļu zaudējumi un privātā sektora un vispārējās valdības parāds.

Tekošā konta deficīts 2013. gadā turpināja pieaugt, kaut gan trīs gadu rādītājs joprojām ir robežvērtības ietvaros. Tajā pašā laikā Apvienotās Karalistes negatīvā *NIIP* saglabājas mērena. Uzkrātie eksporta tirgus daļu zaudējumi joprojām ievērojami pārsniedz indikatīvo robežvērtību, lai gan zaudējumu temps 2013. gadā samazinājās. Izmaksu konkurētspējas rādītāji ir samērā stabili. Privātā sektora parāda lielā attiecība pret IKP pakāpeniski samazinās nominālās izaugsmes rezultātā, bet joprojām ievērojami pārsniedz indikatīvo robežvērtību. Mājokļu cenas pēc nelielas korekcijas fāzes atkal turpina kāpt. Tomēr mājokļu cenu pieauguma reģionālās atšķirības līdz ar nepārtraukti augsto parādsaistību līmeni liecina, ka mājokļu nozare var būt neaizsargāta pret satricinājumiem vidējā termiņā, un tie varētu ietekmēt arī citas ekonomikas jomas. Lielais vispārējās valdības parāds joprojām raisa bažas; tā pieaugums nesen ir palēninājies, taču vēl ir gaidāms maksimuma punkts. Nodarbinātības līmenis turpina pieaugt labvēlīgā ātrumā, un jauniešu bezdarba līmenis un *NEET* rādītājs ir samazinājies. *Kopumā Komisija, ņemot vērā arī nelīdzsvarotības konstatēšanu 2014. gada martā, atzīst par lietderīgu turpināt analizēt nelīdzsvarotības saglabāšanos vai tās novēršanu.*

Diagramma A27. *Māj-saimniecību parāds un mājokļu cenu indekss*

Avots: Eurostat.

Tabula A1. 2013. gada MNNP rezultātu pārskats

2013. gads	Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja										Iekšējā nelīdzsvarotība					
	Tekošā konta saldo, % no IKP		Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija, % no IKP	Reālais efektīvais valūtas kurss (42 IC - SPC1 deflators)		Eksporta tirgus daļa		Nominālās ULC		Procentuālās izmaiņas gadā mājokļu samazinātajās cenās	Privātā sektora kredītu plūsma, % no IKP (konsolidēta)	Privātā sektora parāds, % no IKP (konsolidēts)	Vispārējās valdības sektora parāds, % no IKP	Bezdarba līmenis		Finanšu sektora kopējais saistību procentuālās izmaiņas gadā
	3 gadu vidējais	p.m.: līmenis gadā		izmaiņas, % (3 gados)	p.m.: izmaiņas gadā, %	izmaiņas, % (5 gados)	p.m.: izmaiņas gadā, %	izmaiņas, % (3 gados)	p.m.: izmaiņas gadā, %					3 gadu vidējais	p.m.: līmenis gadā	
Robežvērtības	-4/6%	-	-35%	±5% un ±11%	-	-6 %	-	9% un 12%	-	6 %	14 %	133 %	60 %	10 %	-	16,5 %
BE	-1,6	0,1	45,8	-0,3	1,5	-9,1	3,6	8,6	2,0	0,0	1,1	163,0	104,5	7,7	8,4	-2,4
BG	0,4	2,6	-76,2	-1,0	0,1	5,7	6,3	14,8(p)	7,2(p)	-0,1	6,7	134,8	18,3	12,2	13,0	3,3
CZ	-1,7	-1,4	-40,1	-3,1	-2,3	-7,7	-0,8	3,7	0,5	-1,2	3,1(p)	73,7(p)	45,7	6,9	7,0	9,8(p)
DK	6,1	7,1	39,7	-2,6	1,0	-17,9	2,3	3,4	1,4	2,8	-1,4	222,6	45,0	7,4	7,0	-0,1
DE	6,7	6,8	42,9	-1,9	2,2	-10,7	2,4	6,4	2,4	1,8(p)	1,2(p)	103,5(p)	76,9	5,6	5,3	-6,3(p)
EE	-1,2	-1,4	-47,1	3,1	2,9	14,0	3,4	9,6	6,8	7,3	5,4	119,4	10,1	10,3	8,6	8,9
IE	1,1	4,4	-104,9	-3,9	1,6	-4,9	1,7	1,3	4,2	0,3	-5,7	266,3	123,3	14,2	13,1	1,0
EL	-3,9	0,6	-121,1	-4,4	-0,6	-27,3	2,9	-10,3(p)	-7,0(p)	-9,3(a)	-1,1(p)	135,6(p)	174,9	23,3	27,5	-16,3
ES	-0,7	1,4	-92,6	-0,4	1,9	-7,1	4,4	-4,6(p)	-0,6(p)	-9,9	-10,7(p)	172,2(p)	92,1	24,1	26,1	-10,2
FR	-1,3	-1,4	-15,6	-2,3	1,6	-13,0	2,4	3,9	1,1	-2,6	1,8(a)	137,3(a)	92,2	9,8	10,3	-0,6
HR	-0,1	0,8	-88,7	-4,0	1,2	-20,9	3,5	0,9	1,4	-18,1(p)	-0,2	121,4	75,7	15,8	17,3	3,4
IT	-0,9	1,0	-30,7	0,0	1,9	-18,4	1,3	4,1	1,3	-6,9(p)	-3,0	118,8	127,9	10,4	12,2	-0,7
CY	-4,0	-3,1	-156,8	-0,8	1,1	-27,2	-3,9	-5,9(p)	-5,9(p)	-5,5	-11,2(p)	344,8(p)	102,2	11,9	15,9	-19,5
LV	-2,8	-2,3	-65,1	-1,7	-0,9	8,4	3,1	10,5	7,3	6,6	0,8	90,9	38,2	14,4	11,9	5,2
LT	-1,2	1,6	-46,4	-0,6	0,9	22,1	8,9	6,0	3,0	0,2	-0,2	56,4	39,0	13,5	11,8	-1,8
LU	5,5	4,9	216,4	0,7	1,5	2,2	9,9	10,5	3,6	4,9	27,7	356,2	23,6	5,3	5,9	8,8
HU	2,2	4,1	-84,4	-4,0	-1,4	-19,2	4,1	5,9	0,8	-5,0	-1,0	95,5	77,3	10,7	10,2	-0,3
MT	4,0	3,2	49,2	-1,3	1,4	-4,0	-0,2	9,5	0,9	-2,1	0,4(p)	137,1	69,8	6,4	6,4	0,7
NL	9,8	9,9	31,3	0,4	2,7	-9,2	2,1	6,3(p)	1,6(p)	-7,8	2,1(p)	229,7(p)	68,6	5,5	6,7	-3,2
AT	1,4	1,0	-0,2	0,7	2,1	-17,0	1,8	6,4	2,6	2,5(a)	0,2	125,5	81,2	4,5	4,9	-3,6
PL	-3,3	-1,3	-68,0	-4,3	0,2	-0,4	6,6	3,9(p)	0,9(p)	-4,4(a)	2,9	74,9	55,7	10,0	10,3	7,6
PT	-2,5	0,7	-116,2	-0,6	0,3	-5,3	7,7	-3,0(a)	1,9(a)	-2,5	-2,4(a)	202,8(a)	128,0	15,0	16,4	-5,3
RO	-3,3	-0,8	-62,4	0,3	3,9	16,4	16,3	0,7(p)	4,2(p)	-4,6(p)	-1,5(p)	66,4(p)	37,9	7,0	7,1	3,1
SI	2,8	5,6	-38,2	-0,7	1,3	-16,6	3,3	1,3	1,4	-5,8	-4,0	101,9	70,4	9,1	10,1	-10,5
SK	0,2	2,1	-65,1	2,1	0,9	-2,2	3,9	2,5	0,3	-0,5	5,4	74,8	54,6	14,0(i)	14,2	-0,3
FI	-1,7	-1,4	8,8	0,1	2,9	-32,2	-2,8	9,5	1,7	-1,3	0,7	146,6	56,0	7,9	8,2	-11,8
SE	6,1	6,6	-10,8	5,1	1,7	-15,0	0,1	8,1	1,1	4,7	3,7	201,1	38,6	7,9	8,0	9,1
UK	-3,2	-4,2	-15,6	3,4	-1,5	-11,7	-1,7	3,8	1,5	1,6	3,4(p)	164,5(p)	87,2	7,9	7,6	-7,4(p)

Norādes: a: aplēses; p: provizorisks.

Piezīme: Iekrāsotie dati ir, tie kas neiekļaujas BMZ noteiktajās robežvērtībās. Attiecībā uz REER un ULC pirmā robežvērtība attiecas uz eurozonu, bet otrā – uz dalībvalstīm ārpus eurozonas. 1) Dati slīprakstā atbilst ESA 2010 standartiem. 2) IE tekošā konta saldo ir pārskatīts un samazināts pēc metodiskām izmaiņām attiecībā uz ienākumu no ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem. 3) MT tekošā konta saldo ir pārskatīts un palielināts pēc tam, kad tika iekļauti SFE dati, kas iegūti no administratīvajiem reģistriem un nacionālo kontu aplēsēm. 4) CY starptautisko ieguldījumu pozīcija ir pārskatīta un samazināta pēc kuģu īpašnieku SFE iekļaušanas. 5) LU starptautisko ieguldījumu pozīcija ir pārskatīta un palielināta pēc metodiskām izmaiņām attiecībā uz SFE grupu iekšējiem aizdevumiem un informācijas, kas gūta jaunos apsekojumos finanšu nozarē. 6) MT starptautisko ieguldījumu pozīcija ir pārskatīta un palielināta pēc tam, kad tika iekļauti SFE dati, kas iegūti no administratīvajiem reģistriem un revidētiem finanšu pārskatiem. 7) Kopējais pasaules eksports ir balstīts uz BPM5. 8) Atkāpiju no nodarbinātības datiem dēļ saskaņā ar ESA 2010, HR ULC ir balstīts uz ESA 2010. 9) Tikai attiecībā uz mājokļu cenām: a = valsts statistikas biroja aplēses par PL; avots par EL, AT - valsts centrālā banka. 10) FR bezdarba līmenis ir pārskatīts un samazināts. Pārskatīšana galvenokārt tika veikta metodisku izmaiņu LFS dēļ.

Avots: Eiropas Komisija, Eurostat un ECFIN GD (attiecībā uz rādītājiem par REER).

Tabula A2. Papildu rādītāji, 2013. gads

2013. gads	Reālā IKP izmaiņas gadā, %	Bruto pamatkapitāla veidošana % no IKP	Bruto iekšzemes izdevumi pētniecībai un izstrādei % no IKP	Neto aizdevumi/aizņēmumi, % no IKP	Neto ārējais parāds, % no IKP	Iekšējo ārvalstu tiešo ieguldījumu plusmas, % no IKP	Uzkrātie iekšējie ārvalstu tiešie ieguldījumi, % no IKP	Energo produktu neto tirgus bilance, % no IKP	REER izmaiņas, %, salīdzinājumā ar pārējo eurozonu (3 gados)	Eksporta rādītāju izmaiņas, %, salīdzinājumā ar attīstītajām valstīm (5 gados)	Tirdzniecības izmaiņas, % (5 gados)	Eksporta tirgus daļu apjoma izmaiņas gadā, %	Darba ražīguma izmaiņas gadā, %	Nominālo LĻC izmaiņas, % (10 gados)	LĻC rādītāju izmaiņas, %, attiecībā pret eurozonu (10 gados)	Nominālo mājokļu cenu izmaiņas, % (3 gados)	Mājokļu celtniecība, % no IKP	Privātā sektora parāds, % no IKP (nekonsolidēts)	Finanšu nozares aizņemto līdzekļu īpatsvars (parāda attiecība pret pašu kapitālu)
BE	0,3	22,3	n.p.	0,1	-86,8	-11,1	191,2	-4,4	0,6	-2,6	0,5	-0,8	0,6	23,1	5,7	7,6	5,9	190,6	166,3
BG	1,1	21,3	n.p.	3,7	25,5	3,3	95,9	-6,4	-0,4	13,2	4,5	9,2	1,5(p)	85,1(p)	57,4	-9,3	n.p.	145,7	384,6
CZ	-0,7	24,9	n.p.	-0,1	-3,8	3,9	77,9	-4,9	-2,4	-1,1	-1,0	-3,0	-1,1	16,0	0,1	-1,6	3,3	82,4(p)	536,8(p)
DK	-0,1	18,4	n.p.	7,1	9,8	-0,2	29,5	0,1	-1,3	-12,1	1,9	1,0	-0,3	25,3	7,1	-0,6	3,8	222,7	193,2
DE	0,1	19,7	n.p.	6,9	-12,2	1,4	40,2	-3,5	-0,7	-4,3	0,6	-2,2	-0,5	10,4	-8,4	10,4(p)	5,9	110,0(p)	422,3(p)
EE	1,6	27,3	n.p.	1,4	-6,4	3,6	95,4	-2,4	5,5	22,1	-1,8	-0,6	0,4	71,5	45,1	28,8	3,3	126,9	288,3
IE	0,2	15,2	n.p.	4,4	-425,3	16,0	166,9	-3,3	-3,1	1,9	-2,3	-2,0	-2,1	16,6	-0,3	-22,2	2,0	292,6	99,6
EL	-3,9(p)	11,2(p)	n.p.	2,3	130,9	1,2	11,1	-3,4(p)	-3,4	-22,1	-0,7(p)	-0,6	-0,1(p)	14,1(p)	-2,9	-25,5(a)	2,2(p)	135,6(p)	792,7
ES	-1,2(p)	18,5(p)	n.p.	2,1	91,2	3,0	54,8	-3,3(p)	0,4	-0,4	-1,2(p)	1,7	1,4(p)	15,4(p)	-0,5	-28,5	4,4	187,2(p)	544,9
FR	0,3	22,1	n.p.	-1,3	32,4	0,2	40,8	-3,1	-1,3	-6,8	-0,3	-0,8	0,5	18,9	1,6	3,2	6,1	175,2	373,4
HR	-0,9	19,3	n.p.	0,9	60,3	1,7	55,1	-5,0	-2,9	-15,3	1,5	0,7	0,1	23,9	4,4	-18,8(p)	n.p.	130,2	425,5
IT	-1,9	17,8	n.p.	1,0	59,2	0,9	23,8	-3,3	1,0	-12,6	-0,3	-3,0	0,0	23,6	7,6	-7,7(p)	4,8	120,8	951,7
CY	-5,4(p)	13,4(p)	n.p.	-1,7	115,4	15,6	275,5	-6,3(p)	1,0	-22,0	-0,9(p)	-7,3	-0,1(p)	6,3(p)	-7,7	-11,0	3,9(p)	347,4(p)	253,1
LV	4,2	23,3	n.p.	0,1	35,8	3,2	53,0	-5,4	0,3	16,1	1,1	-2,1	1,9	89,3	57,6	20,5	2,0	108,4	609,8
LT	3,3	18,2	n.p.	4,6	28,4	1,5	37,7	-7,3	1,3	30,8	-5,3	6,4	1,9	38,6	15,0	7,7	2,2	60,5	576,8
LU	2,0	17,1	n.p.	3,8	-2072,9	724,1	5206,0	-5,6	1,7	9,5	2,9	-0,6	0,0	38,6	18,3	13,6	3,1	421,8	63,2
HU	1,5	19,9	n.p.	7,8	58,6	-3,2	215,9	-6,4	-3,2	-13,4	-0,2	2,1	0,7	30,6	12,5	-9,4	1,4	118,3	120,6
MT	2,5	17,5	n.p.	4,9	-115,5	5,7	132,4	-9,6	0,1	2,8	1,0	-6,2	-1,3	29,1	11,8	1,9	2,9	182,4	15,5
NL	-0,7(p)	18,2(p)	n.p.	8,6	41,5	37,1	537,7	-1,4(p)	1,4	-2,7	-1,6(p)	-1,4	0,6(p)	15,4(p)	0,5	-14,0	3,3(p)	246,3(p)	136,6(p)
AT	0,2	22,2	n.p.	0,9	20,2	3,6	77,0	-3,5	1,6	-11,0	-1,7	-0,5	-0,5	20,7	1,9	22,6(a)	4,3	140,8	209,4
PL	1,7	18,8	n.p.	1,0	35,7	0,0	49,0	-2,7	-3,3	6,7	0,3	1,4	1,7(p)	16,4(p)	-0,9	-6,7(a)	2,5	78,1	274,1
PT	-1,4(a)	15,1(a)	n.p.	2,3	102,3	3,9	69,2	-3,6(a)	0,1	1,5	3,2	7,8	1,6(a)	6,5(a)	-8,7	-13,3	2,3(a)	218(a)	365,2
RO	3,5(p)	24,7(p)	n.p.	1,3	34,6	2,0	42,8	-1,9(p)	0,7	24,8	2,2(p)	10,4	4,8(p)	86,5(p)	58,4	-19,9(p)	n.p.	67,5(p)	470,7
SI	-1,0	19,7	n.p.	5,9	34,9	0,2	29,2	-5,5	0,0	-10,6	-2,1	-0,5	0,5	28,3	9,6	-9,4	2,5	113,1	591,8
SK	1,4	20,4	n.p.	3,6	23,1	0,6	59,1	-5,9	2,5	4,8	-4,7	1,3	2,2	22,3	5,5	-3,3	2,4	77,8	844,1
FI	-1,2	21,2	n.p.	-1,3	35,1	-4,5	46,8	-2,6	1,9	-27,3	-3,4	-4,9	0,3	28,9	10,0	6,8	6,1	169,8	371,2
SE	1,5	22,1	n.p.	6,4	-63,3	1,2	86,9	-1,5	6,0	-8,9	0,0	1,5	0,5	21,8	3,5	9,4	3,6	244,7	237,0
UK	1,7	16,4	n.p.	-4,2	26,0	1,6	73,6	-0,9	4,3	-5,4	2,6	-2,6	0,4	27,7	8,7	4,3	3,4	169,4(p)	790,5(p)

Norādes: a: aplēses; p: provizorisks; n.p.: nav pieejams.

Piezīmes: Dati slīprakstā atbilst *ESA 2010* standartiem. 1) Eksporta rādītāju izmaiņas salīdzinājumā ar attīstītajām valstīm (procentos, 5 gados) – ESA kopējais eksports ir balstīts uz Maksājumu bilances rokasgrāmatas piekto izdevumu (*EFM*). 2) Tikai attiecībā uz mājokļu cenām: a = avots par EL un AT – valsts centrālā banka; a = valsts statistikas biroja aplēses par PL. 3) Nominālo LĻC un darba ražīguma dati par HR ir balstīti uz *ESA 2010* metodiku, atkāpi no nodarbinātības datiem dēļ saskaņā ar *ESA 2010*. 4) Dati par izdevumiem pētniecībai un izstrādei iegūti 1.11.2014., izmantojot *ESA 2010* IKP par saucēju; 2013. gada dati tiks publicēti 2014. gada novembra otrajā pusē.

Avots: *Eurostat*, *ECFIN* GD (rādītāji par REER salīdzinājumā ar eurozonu un ECFIN GD aprēķins par SVF datiem, *WED* (rādītājs par eksporta tirgus daļas apjomu).

Tabula A.2 (turpinājums) Papildu rādītāji, 2013. gads

2013. gads	Nodarbinātības izmaiņas gadā, %	Aktivitātes rādītājs (15-64 g.v.)		Ilgttermiņa bezdarba līmenis (% no aktīvajiem iedzīvotājiem)		Jauniešu bezdarba rādītājs (% no aktīvajiem iedzīvotājiem tajā pašā vecuma grupā)		Jaunieši, kas nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā (% no kopējā iedz. skaita)		Iedzīvotāji, kas riskē nonākt nabadzībā vai sociālā atstumtībā (% no kopējā iedz. skaita)		Nabadzības riska rādītājs (% no kopējā iedz. skaita)		Smagas materiālās nenodrošinātības rādītājs (% no kopējā iedz. skaita)		Personas, kas dzīvo mājāsaimniecībās ar ļoti zemu darba intensitāti (% no iedz. vecumā no 0 līdz 59 g.)	
		līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)	līmenis	izmaiņas procentu punktos (3 gados)
BE	-0,3	67,5	-0,2	3,9	-0,2	23,7	1,3	12,7	1,8	20,8	0,0	15,1	0,5	5,1	-0,8	14,0	1,3
BG	-0,4(p)	68,4	1,9	7,4	2,6	28,4	6,6	21,6	-0,2	48,0	-1,2	21,0	0,3	43,0	-2,7	13,0	5,0
CZ	0,4	72,9	2,7	3,0	0,0	18,9	0,6	9,1	0,3	14,6	0,2	8,6	-0,4	6,6	0,4	6,9	0,5
DK	0,1	78,1	-1,3	1,8	0,3	13,0	-0,9	6,0	0,0	18,9	0,6	12,3	-1,0	3,8	1,1	12,9	2,3
DE	0,6	77,5	0,9	2,4	-1,0	7,9	-2,0	6,3	-2,0	20,3	0,6	16,1	0,5	5,4	0,9	9,9	-1,3
EE	1,2	75,1	1,2	3,8	-3,8	18,7	-14,2	11,3	-2,7	23,5	1,8	18,6	2,8	7,6	-1,4	8,4	-0,6
IE	2,4	69,8	0,4	7,9	1,1	26,8	-0,8	16,1	-3,1	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
EL	-3,8(p)	67,5	-0,3	18,5	12,8	58,3	25,3	20,4	5,6	35,7	8,0	23,1	3,0	20,3	8,7	18,2	10,6
ES	-2,6(p)	74,3	0,8	13,0	5,7	55,5	14,0	18,6	0,8	27,3(l)	0,6(l)	20,4(l)	-1,0(l)	6,2	1,3	15,7	4,9
FR	-0,2	71,2(l)	0,7(l)	4,1	0,4	24,8	1,5	11,2(l)	-1,1(l)	18,1	-1,1	13,7	0,4	5,1	-0,7	7,9	-2,0
HR	-1,0	63,7(l)	2,3(l)	11,0	4,0	50,0	17,4	19,6(l)	4,7(l)	29,9	-1,2	19,5	-1,1	14,7	0,4	14,8	0,9
IT	-2,0	63,5	1,3	6,9	2,8	40,0	12,2	22,2	3,1	28,4	3,9	19,1	0,9	12,4	5,5	11,0	0,8
CY	-5,2	73,6	0,0	6,1	4,8	38,9	22,3	18,7	7,0	27,8	3,2	15,3	-0,3	16,1	4,9	7,9	3,0
LV	2,3	74,0	1,0	5,8	-3,0	23,2	-13,0	13,0	-4,8	35,1	-3,1	19,4	-1,5	24,0	-3,6	10,0	-2,6
LT	1,3	72,4	2,2	5,1	-2,3	21,9	-13,8	11,1	-2,1	30,8	-3,2	20,6	0,1	16,0	-3,9	11,0	1,5
LU	2,0	69,9	1,7	1,8	0,5	16,8	1,0	5,0	-0,1	19,0	1,9	15,9	1,4	1,8	1,3	6,6	1,1
HU	0,8	65,1	2,7	5,0	-0,5	27,2	0,6	15,4	3,0	33,5	3,6	14,3	2,0	26,8	5,2	12,6	0,7
MT	3,8	65,0	4,6	2,9	-0,2	13,0	-0,2	10,0	0,5	24,0	2,8	15,7	0,2	9,5	3,0	9,0	-0,2
NL	-1,3(p)	79,7(l)	1,5(l)	2,4	1,2	11,0	2,3	5,1	0,8	15,9	0,8	10,4	0,1	2,5	0,3	9,4	1,0
AT	0,7	76,1(l)	1,0(l)	1,2	0,1	9,2	0,4	7,1(l)	0,0(l)	18,8	-0,1	14,4	-0,3	4,2	-0,1	7,8	0,0
PL	-0,1(p)	67,0	1,7	4,4	1,4	27,3	3,6	12,2	1,4	25,8	-2,0	17,3	-0,3	11,9	-2,3	7,2	-0,1
PT	-2,9	73,0	-0,7	9,3	3,0	38,1	9,9	14,1	2,7	27,4	2,1	18,7	0,8	10,9	1,9	12,2	3,6
RO	-1,2(p)	64,6	1,0	3,3	0,9	23,7	1,6	17,2	0,8	40,4	-1,0	22,4	1,3	28,5	-2,5	6,4	-0,5
SI	-1,5	70,5	-1,0	5,2	2,0	21,6	6,9	9,2	2,1	20,4	2,1	14,5	1,8	6,7	0,8	8,0	1,0
SK	-0,8	69,9	1,2	10,0	0,7	33,7	-0,2	13,7	-0,4	19,8	-0,8	12,8	0,8	10,2	-1,2	7,6	-0,3
FI	-1,5	75,2	0,7	1,7	-0,3	19,9	-1,5	9,3	0,3	16,0	-0,9	11,8	-1,3	2,5	-0,3	9,0	-0,3
SE	1,0	81,1	2,0	1,5	-0,1	23,6	-1,2	7,5	-0,2	16,4	1,4	14,8	1,9	1,4	0,1	7,1	1,1
UK	1,3	76,6	1,1	2,7	0,2	20,7	0,9	13,3	-0,4	24,8	1,6	15,9	-1,2	8,3	3,5	13,2	0,0

Norādes: l: laicrindu pārtraukums; p: provizorisks; n.p.: nav pieejams.

Piezīme: Dati slīprakstā atbilst *ESD 95* standartam. 1) Nodarbinātības dati par HR ir balstīti uz *ESD 95* metodiku, atkāpjot dēļ saskaņā ar *ESD 2007*. 2) Aktivitātes rādītājs un jaunieši, kas nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā: laicrindu pārtraukums attiecībā uz AT un HR 2011. gada tautas skaitīšanas rezultātu izmantošanas dēļ. 3) Dati par IE iedzīvotājiem, kas riskē nonākt nabadzībā vai sociālā atstumtībā, nav pieejami – 2013. gada dati tika publicēti 30.11.2014., bet dati tika iegūti 1.11.2014.

Avots: Eiropas Komisija, *Eurostat*.